

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 11.4.2018
COM(2018) 184 final

2018/0089 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών
συμφερόντων των καταναλωτών και με την κατάργηση της οδηγίας 2009/22/ΕΚ**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{SWD(2018) 96 final} - {SWD(2018) 98 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Η αποτελεσματική επιβολή των κανόνων της ΕΕ είναι σημαντική για τους Ευρωπαίους και επηρεάζει την καθημερινή τους ζωή. Γι' αυτόν τον λόγο χρειάζεται ένα ισχυρό, αποδοτικό και αποτελεσματικό σύστημα επιβολής της νομοθεσίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν και επιβάλλουν πλήρως το δίκαιο της ΕΕ και ότι παρέχουν την κατάλληλη έννομη προστασία στους πολίτες τους.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό και την αντικατάσταση της οδηγίας 2009/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, περί των αγωγών παραλείψεως για την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών¹ («οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως»). Υποβάλλεται μαζί με την πρόταση σχετικά με στοχευμένες τροποποιήσεις τεσσάρων οδηγιών της ΕΕ για την προστασία των καταναλωτών² στο πλαίσιο της «νέας συμφωνίας για τους καταναλωτές»³, που περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2018⁴, ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας αγωγών παραλείψεως και να προαχθεί η εξάλειψη των συνεπειών των παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης που επηρεάζουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών.

Η παρούσα πρόταση αποτελεί συνέχεια του ελέγχου καταλληλότητας (REFIT) της ενωσιακής νομοθεσίας για τους καταναλωτές και την εμπορία, που δημοσιεύθηκε στις 23 Μαΐου 2017 (στο εξής: «έλεγχος καταλληλότητας»)⁵, ο οποίος κάλυψε επίσης την οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως, και της έκθεσης της Επιτροπής της 25ης Ιανουαρίου 2018 σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης 2013/396/ΕΕ⁶ της Επιτροπής σχετικά με κοινές αρχές εφαρμοστέες στους μηχανισμούς συλλογικών αγωγών παράλειψης και αποζημίωσης στα κράτη μέλη όσον αφορά παραβιάσεις αναγνωριζόμενων από το ενωσιακό δίκαιο δικαιωμάτων (στο εξής: «Έκθεση περί συλλογικής έννομης προστασίας»)⁷.

Οι αξιολογήσεις αυτές κατέδειξαν ότι ο κίνδυνος παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης που επηρεάζουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών αυξάνεται εξαιτίας της οικονομικής παγκοσμιοποίησης και της ψηφιοποίησης. Οι έμποροι που παραβιάζουν την ενωσιακή

¹ ΕΕ L 110 της 1.5.2009, σ. 30-36.

² COM(2018) 185, πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 1993, της οδηγίας 98/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της οδηγίας 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την καλύτερη εφαρμογή και τον εκσυγχρονισμό των ενωσιακών κανόνων προστασίας των καταναλωτών.

³ Βλέπε την ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης και την επιστολή προθέσεων προς τον πρόεδρο του Συμβουλίου και το ΕΚ, που είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/commission/state-union-2017_el.

⁴ COM(2017) 650 τελικό.

⁵ Ο έλεγχος καταλληλότητας κάλυψε την οδηγία 93/13/ΕΟΚ σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων, την οδηγία 1999/44/ΕΚ για τις πωλήσεις και τις εγγυήσεις καταναλωτικών αγαθών, την οδηγία 98/6/ΕΚ για την αναγραφή των τιμών, την οδηγία 2005/29/ΕΚ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και την οδηγία 2009/22/ΕΚ περί των αγωγών παραλείψεως. Βλ. για τα αποτελέσματα: SWD (2017) 208 final και SWD (2017) 209 final της 23.5.2017 που διατίθενται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=59332.

⁶ ΕΕ L 201 της 26.7.2013, σ. 60.

⁷ COM(2018) 40 τελικό.

νομοθεσία ενδέχεται να πλήξουν χιλιάδες ή ακόμη και εκατομμύρια καταναλωτές με την ίδια παραπλανητική διαφήμιση ή αθέμιτους τυποποιημένους συμβατικούς όρους σε διάφορους οικονομικούς τομείς. Λόγω του αυξανόμενου διασυνοριακού εμπορίου και των εμπορικών στρατηγικών σε επίπεδο ΕΕ, οι παραβάσεις αυτές επηρεάζουν όλο και περισσότερο τους καταναλωτές σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Επιπλέον, η έκθεση περί συλλογικής έννομης προστασίας έδειξε ότι ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να μην προβλέπουν μηχανισμούς συλλογικών αγωγών επανόρθωσης προσαρμοσμένους σε καταστάσεις ομαδικής ζημίας. Στην έκθεση αυτή επισημάνθηκε η πρόθεση της Επιτροπής να δώσει συνέχεια στην αξιολόγηση της σύστασης του 2013, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση των ζητημάτων που αφορούν την έννομη προστασία των καταναλωτών και την επιβολή της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως.

Από το 1998, όταν εκδόθηκε για πρώτη φορά η οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως⁸, η εν λόγω ενωσιακή πράξη παρέχει τη δυνατότητα στις αρμόδιες αρχές που ορίζονται από τα κράτη μέλη, όπως οργανώσεις καταναλωτών ή ανεξάρτητοι δημόσιοι φορείς, να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών, με πρωταρχικό σκοπό την παύση τόσο των εγχώριων όσο και των διασυνοριακών παραβιάσεων των ενωσιακών νομοθετικών πράξεων που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι και αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών. Η οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως κωδικοποιήθηκε με την ισχύουσα οδηγία 2009/22/ΕΚ. Τροποποιήθηκε την τελευταία φορά με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/302 σχετικά με τον γεωγραφικό αποκλεισμό⁹, προκειμένου να συμπεριληφθεί ο εν λόγω κανονισμός στο παράρτημα Ι.

Οι εκθέσεις της Επιτροπής του 2008 και του 2012 σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως και ο έλεγχος καταλληλότητας 2016-2017 επιβεβαίωσαν τη σημασία της οδηγίας. Ωστόσο, ο έλεγχος καταλληλότητας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η οδηγία είχε σημαντικές ελλείψεις, οι οποίες, εάν δεν αντιμετωπιστούν, θα εξακολουθήσουν να παρεμποδίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητά της και να οδηγούν σε ανεπαρκή αξιοποίησή της. Ακόμη και στα κράτη μέλη όπου οι αγωγές θεωρούνται αποτελεσματικές και χρησιμοποιούνται ευρέως, το δυναμικό της οδηγίας δεν αξιοποιείται πλήρως λόγω ορισμένων στοιχείων τα οποία δεν αντιμετωπίζει επαρκώς. Οι κυριότερες αδυναμίες είναι το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής της, τα περιορισμένα αποτελέσματα των αποφάσεων των αγωγών παραλείψεως όσον αφορά την επανόρθωση της ζημίας που έχουν υποστεί οι ζημιωθέντες καταναλωτές και το κόστος και η διάρκεια της διαδικασίας (βλέπε σημείο 3 για επισκόπηση των αποτελεσμάτων).

Η ανάγκη ανάληψης δράσης από την ΕΕ στο θέμα της συλλογικής έννομης προστασίας έχει επίσης επισημανθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμα που εξέδωσε το 2012 με τίτλο «Προς μια συνεκτική ευρωπαϊκή προσέγγιση της συλλογικής έννομης προστασίας»¹⁰, υπογράμμισε την ανάγκη μιας οριζόντιας προσέγγισης της ΕΕ στον τομέα της συλλογικής έννομης προστασίας, με επίκεντρο την παραβίαση των δικαιωμάτων των καταναλωτών, με βάση ένα κοινό σύνολο αρχών που σέβονται τις εθνικές νομικές παραδόσεις και την παροχή εγγυήσεων για την αποφυγή καταχρηστικών αγωγών. Υπογράμμισε τα πιθανά οφέλη που προκύπτουν από τις συλλογικές δικαστικές προσφυγές

⁸ ΕΕ L 166 της 11.6.1998, σ. 51.

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2018/302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2018, για την αντιμετώπιση του αδικαιολόγητου γεωγραφικού αποκλεισμού και άλλων μορφών διακριτικής μεταχείρισης με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης των πελατών εντός της εσωτερικής αγοράς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και (ΕΕ) 2017/2394 και της οδηγίας 2009/22/ΕΚ, ΕΕ L 60 I της 2.3.2018, σ. 1.

¹⁰ 2011/2089 (INI).

λόγω του χαμηλότερου κόστους και της μεγαλύτερης ασφάλειας δικαίου για τους ενάγοντες, τους εναγομένους και το δικαστικό σύστημα, καθώς θα αποφεύγονται οι χωριστές αγωγές με παρόμοιες αξιώσεις. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σε σύσταση που εξέδωσε το 2017 προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή, μετά την έρευνα σχετικά με τις μετρήσεις εκπομπών στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας¹¹, κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει νομοθεσία για εναρμονισμένο σύστημα συλλογικής έννομης προστασίας για τους καταναλωτές της ΕΕ βάσει βέλτιστων πρακτικών εντός και εκτός ΕΕ. Αυτό θα σήμαινε το τέλος της παρούσας κατάστασης, όπου οι καταναλωτές στερούνται προστασίας σε πολλά κράτη μέλη που δεν τους επιτρέπουν να επιβάλλουν συλλογικά τα δικαιώματά τους. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει επίσης υποστηρίξει την ανάληψη δράσης της ΕΕ στο θέμα της συλλογικής έννομης προστασίας εδώ και δεκαετίες και ζήτησε τη θέσπιση νομοθεσίας στη γνωμοδότησή της για τη σύσταση της Επιτροπής του 2013, τονίζοντας τη σημασία των συλλογικών αγωγών τόσο παράλειψης όσο και αποζημίωσης.

Η παρούσα πρόταση αντιμετωπίζει τα εν λόγω εντοπισθέντα προβλήματα που παρεμποδίζουν την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή της ισχύουσας οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως.

Συνολικά, η πρόταση επιδιώκει τους ακόλουθους στόχους:

- **Πεδίο εφαρμογής** - Το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας θα επεκταθεί ώστε να καλύπτει και άλλες οριζόντιες και τομεακές νομικές πράξεις της ΕΕ που σχετίζονται με την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών σε διάφορους τομείς της οικονομίας, όπως οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, η ενέργεια, οι τηλεπικοινωνίες, η υγεία και το περιβάλλον. Η εν λόγω τροποποίηση θα καταστήσει τη διαδικασία περισσότερο ικανή να ανταποκρίνεται στο ευρύ φάσμα των παραβάσεων που διαπράττονται σε τομείς της οικονομίας όπου οι παράνομες πρακτικές των εμπόρων επηρεάζουν μεγάλο αριθμό καταναλωτών.
- **Αντιπροσωπευτικές αγωγές από νομιμοποιούμενους φορείς** - Η πρόταση στηρίζεται στην προσέγγιση της ισχύουσας οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως, η οποία επιτρέπει στους «νομιμοποιούμενους φορείς» που ορίζονται από τα κράτη μέλη να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές. Στο πλαίσιο της πρότασης, αυτοί οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει να ικανοποιούν ελάχιστα κριτήρια φήμης (πρέπει να είναι εγκατεστημένοι δεόντως, να μην έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα και να έχουν έννομο συμφέρον για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με το σχετικό δίκαιο της ΕΕ). Για τις συλλογικές αγωγές αποζημίωσης, οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει επίσης να κοινοποιούν στα δικαστήρια ή τις διοικητικές αρχές τη χρηματοοικονομική τους ικανότητα και την προέλευση των κεφαλαίων τους που υποστηρίζουν την αγωγή. Τα δικαστήρια και οι διοικητικές αρχές θα εξουσιοδοτούνται να αξιολογούν τις διευθετήσεις ως προς τη χρηματοδότηση από ιδιώτες τρίτους.
- **Αποδοτικότητα της διαδικασίας** - Η πρόταση θα απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν τη «δέουσα ταχύτητα» των διαδικασιών και να αποφεύγουν τη μετατροπή των δικαστικών εξόδων σε οικονομικό εμπόδιο για την άσκηση αντιπροσωπευτικών αγωγών. Οι καταναλωτές θα ενημερώνονται επαρκώς σχετικά με το αποτέλεσμα των αντιπροσωπευτικών αγωγών και τον τρόπο με τον οποίο θα μπορέσουν να επωφεληθούν από αυτές. Η πρόταση προωθεί επίσης τους συλλογικούς εξωδικαστικούς διακανονισμούς, που θα υπόκεινται σε έλεγχο των δικαστικών ή διοικητικών αρχών. Οι τελικές αποφάσεις δικαστηρίου ή αρχής που διαπιστώνουν ότι έμπορος έχει παραβιάσει τον νόμο θα

¹¹ 2016/2908(RSP).

αποτελούν αμάχητη απόδειξη στις αγωγές επανόρθωσης (εντός του ίδιου κράτους μέλους) ή μαχητό τεκμήριο ότι η παράβαση έχει συμβεί (για αγωγές που ασκούνται σε άλλο κράτος μέλος).

- **Αγωγές παράλειψης και αποζημίωσης** - Η πρόταση θα επιτρέψει στους νομιμοποιούμενους φορείς να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές και να ζητούν διάφορα είδη μέτρων, κατά περίπτωση, σε συνάρτηση με τις περιστάσεις της υπόθεσης. Αυτά περιλαμβάνουν προσωρινά ή οριστικά μέτρα για να σταματήσει και να απαγορευτεί μια εμπορική πρακτική, αν θεωρείται ότι παραβιάζει τον νόμο, και μέτρα που περιορίζουν τα συνεχιζόμενα αποτελέσματα της παράβασης. Τα τελευταία μπορούν να περιλαμβάνουν διαταγές επανόρθωσης και αναγνωριστικές αποφάσεις που πιστοποιούν την ευθύνη του εμπόρου έναντι των καταναλωτών που βλάπτονται από τις παραβάσεις.

Κατά κανόνα, οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει να δικαιούνται να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές ζητώντας διαταγή επανόρθωσης που υποχρεώνει τον έμπορο να προβλέπει, μεταξύ άλλων, αποζημίωση, επισκευή, αντικατάσταση, μείωση τιμής, καταγγελία της σύμβασης ή επιστροφή του καταβληθέντος αντιτίμου, κατά περίπτωση.

Ωστόσο, είναι επίσης απαραίτητο να προβλεφθεί ευελιξία για τα κράτη μέλη σε υποθέσεις στις οποίες η ποσοτική αποτίμηση της ζημίας των καταναλωτών τους οποίους αφορά η αντιπροσωπευτική αγωγή είναι περίπλοκη λόγω των χαρακτηριστικών της ατομικής τους ζημίας. Σε τέτοιες υποθέσεις, τα κράτη μέλη θα δύνανται να εξουσιοδοτούν τα δικαστήρια ή τις διοικητικές αρχές να αποφασίζουν κατά πόσον θα εκδώσουν, αντί διαταγής επανόρθωσης, αναγνωριστική απόφαση για την ευθύνη του εμπόρου έναντι των καταναλωτών που υφίστανται ζημία από παραβίαση του ενωσιακού δικαίου, στην οποία (απόφαση) θα μπορούν στη συνέχεια να στηριχθούν επακόλουθες αγωγές επανόρθωσης.

Ωστόσο, αυτή η ευελιξία, δεν θα πρέπει να υπάρχει σε ορισμένα είδη υποθέσεων που είναι ιδιαιτέρως διαδεδομένα σε καταστάσεις ομαδικής ζημίας που προκύπτει από συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών. Το πρώτο είδος περιλαμβάνει υποθέσεις όπου οι καταναλωτές τους οποίους αφορά η ίδια πρακτική μπορούν να ταυτοποιηθούν και οι καταναλωτές αυτοί υπέστησαν συγκρίσιμη ζημία σε δεδομένη χρονική περίοδο ή αγορά, όπως στην περίπτωση των μακροπρόθεσμων καταναλωτικών συμβάσεων. Το δεύτερο είδος αφορά «υποθέσεις χαμηλής αξίας» στις οποίες ορισμένοι καταναλωτές υπέστησαν τόσο μικρή ζημία ώστε να είναι δυσανάλογη ή πρακτικά ανέφικτη η διανομή της επανόρθωσης στους καταναλωτές. Παρ' όλα αυτά, ο παραβάτης έμπορος θα πρέπει να καταβάλλει αποζημίωση για τις ζημίες που προκλήθηκαν. Συνεπώς, αυτή η αποζημίωση θα πρέπει να διοχετεύεται σε δημόσιο σκοπό, προκειμένου να εξυπηρετηθούν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών.

- Η παρούσα πρόταση επιτυγχάνει **ισορροπία μεταξύ, αφενός, της διευκόλυνσης της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, προκειμένου να διαφυλαχθούν τα συμφέροντα των καταναλωτών, και αφετέρου, της εξασφάλισης επαρκών εγγυήσεων κατά της καταχρηστικής προσφυγής στη δικαιοσύνη.** Το προτεινόμενο υπόδειγμα αντιπροσωπευτικής αγωγής, στο πλαίσιο του οποίου πρέπει να οριστούν οι νομιμοποιούμενοι φορείς από τα κράτη μέλη με βάση ελάχιστα κριτήρια φήμης, αποτελεί ισχυρή εγγύηση έναντι επιπόλαιων αγωγών. Τα λοιπά κράτη μέλη ή η Επιτροπή θα δύνανται να εγείρουν ενστάσεις για νομιμοποιούμενους φορείς που έχουν ενεργητική νομιμοποίηση για άσκηση αγωγής σε άλλα κράτη μέλη. Στις αγωγές επανόρθωσης οι νομιμοποιούμενοι φορείς πρέπει να τηρούν διαφάνεια ως προς την πηγή χρηματοδότησής τους, ώστε να μπορεί το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή να εξασφαλίσει ότι δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων ή κίνδυνοι κατάχρησης σε δεδομένη υπόθεση. Επιπλέον, αν η αντιπροσωπευτική αγωγή καταλήξει σε διακανονισμό, το δικαστήριο ή η αρχή θα ελέγξει

ενδελεχώς τη νομιμότητα και την αμεροληψία του αποτελέσματος, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι συνυπολογίζει τα συμφέροντα όλων των εμπλεκόμενων μερών.

- **Συνοχή με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η πρόταση λαμβάνει υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής, της 11ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές αρχές εφαρμοστέες στους μηχανισμούς συλλογικών αγωγών παράλειψης και αποζημίωσης στα κράτη μέλη όσον αφορά παραβιάσεις αναγνωριζόμενων από το ενωσιακό δίκαιο δικαιωμάτων (2013/396/ΕΕ)¹². Η εν λόγω σύσταση ορίζει ένα σύνολο κοινών αρχών για μηχανισμούς συλλογικής έννομης προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των αντιπροσωπευτικών αγωγών για μέτρα παράλειψης και αποζημίωσης, που θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλες τις παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου σε όλους τους τομείς πολιτικής. Οι αρχές που προβλέπονται στη σύσταση είναι αυτοτελείς και η παρούσα πρόταση δεν αναπαράγει όλα τα διαδικαστικά στοιχεία που πραγματεύονται οι αρχές. Η παρούσα πρόταση ρυθμίζει μόνο ορισμένες βασικές πτυχές των αντιπροσωπευτικών αγωγών οι οποίες είναι απαραίτητες για τη θέσπιση ενός πλαισίου που πρέπει να συμπληρωθεί από συγκεκριμένους διαδικαστικούς κανόνες σε εθνικό επίπεδο. Ορισμένα διαδικαστικά στοιχεία που προβλέπονται στη σύσταση δεν αναπαράγονται στην παρούσα πρόταση λόγω του περισσότερο στοχευμένου πεδίου εφαρμογής της, που περιορίζεται στις παραβάσεις οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών, και των προϋπαρχόντων χαρακτηριστικών του υποδείγματος της αντιπροσωπευτικής αγωγής στην ισχύουσα οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως.

Η παρούσα πρόταση λαμβάνει υπόψη την προσφάτως εγκριθείσα αναθεώρηση του κανονισμού για τη συνεργασία όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών («κανονισμός ΣΠΚ»)¹³. Ενώ ο αναθεωρημένος κανονισμός ΣΠΚ υποστηρίζει τη δημόσια επιβολή της νομοθεσίας, η παρούσα πρόταση ενδυναμώνει την ιδιωτική επιβολή. Σύμφωνα με τη μακρόχρονη θέση της Επιτροπής, την οποία υποστηρίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹⁴, η ιδιωτική επιβολή της νομοθεσίας θα πρέπει να είναι ανεξάρτητη και συμπληρωματική προς τη δημόσια επιβολή. Για τη δημόσια επιβολή της νομοθεσίας, ο κανονισμός ΣΠΚ ορίζει τη βάση για το από κοινού έργο των εθνικών αρχών προστασίας των καταναλωτών στην αντιμετώπιση των διασυνοριακών παραβάσεων. Η αναθεώρησή του θα καταστήσει την διασυνοριακή δημόσια επιβολή της νομοθεσίας αποτελεσματικότερη και θα δώσει στις αρμόδιες εθνικές αρχές ενιαίο σύνολο εξουσιών για να εργαστούν αποτελεσματικότερα από κοινού κατά των εκτεταμένων παραβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της λήψης προσωρινών μέτρων για την αποφυγή του κινδύνου σοβαρής ζημίας των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών και για την παύση ή την απαγόρευση παραβάσεων που καλύπτονται από τον κανονισμό. Επιτρέπει επίσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δρομολογεί και να συντονίζει κοινές δράσεις επιβολής της νομοθεσίας προκειμένου να αντιμετωπίζει παραβάσεις πανενωσιακού χαρακτήρα. Είναι σημαντικό ότι ο αναθεωρημένος κανονισμός δεν θέσπισε δικαίωμα επανόρθωσης προς όφελος των καταναλωτών που ζημιώνονται από διασυνοριακές ή ακόμη και πανενωσιακές παραβάσεις. Οι δημόσιες αρχές επιβολής της νομοθεσίας μπορούν μόνο να λάβουν ή να αναζητήσουν από τον έμπορο εθελοντικές διορθωτικές δεσμεύσεις προς

¹² EE L 201 της 1.5.2009, σ. 60.

¹³ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2394 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών και με την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004, EE L 345 της 27.12.2017.

¹⁴ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 2ας Φεβρουαρίου 2012, σχετικά με την πορεία προς μια συνεκτική ευρωπαϊκή προσέγγιση της συλλογικής προσφυγής [2011/2089(INI)]· σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 4ης Απριλίου 2017, στο Συμβούλιο και την Επιτροπή σε συνέχεια της έρευνας σχετικά με τις μετρήσεις εκπομπών στην αυτοκινητοβιομηχανία [2016/2908(RSP)].

επανόρθωση της ζημίας που προκλήθηκε σε καταναλωτές από παραβάσεις οι οποίες καλύπτονται από τον κανονισμό, με την επιφύλαξη του δικαιώματος του καταναλωτή να επιδιώξει επανόρθωση μέσω κατάλληλων μέσων¹⁵. Εντούτοις, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για τον κανονισμό, αναγνωρίστηκε η ανάγκη για ισχυρά μέτρα ιδιωτικής επιβολής της νομοθεσίας που να συμπληρώνουν τη δημόσια επιβολή της. Με την παρούσα πρόταση θεσπίζονται συγκεκριμένα μέτρα που αφορούν την ατομική και συλλογική έννομη προστασία των καταναλωτών.

Η παρούσα πρόταση λαμβάνει υπόψη τα ισχύοντα πανενωσιακά μέτρα σχετικά με τα ατομικά μέσα έννομης προστασίας, και ιδίως την οδηγία για την εναλλακτική επίλυση καταναλωτικών διαφορών (οδηγία ΕΕΚΔ)¹⁶, η οποία εξασφαλίζει ότι οι καταναλωτές της ΕΕ έχουν πρόσβαση σε διασφαλισμένης ποιότητας συστήματα εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών τόσο για εγχώριες όσο και για διασυνοριακές συμβατικές διαφορές. Ενθαρρύνονται επίσης τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν την ύπαρξη συστημάτων συλλογικής ΕΕΔ. Μια ηλεκτρονική πλατφόρμα επίλυσης διαφορών που δημιουργήθηκε από την Επιτροπή¹⁷ βοηθά επίσης τους καταναλωτές και τους εμπόρους να επιλύουν με τη βοήθεια φορέων ΕΕΔ τις εγχώριες και διασυνοριακές διαφορές τους που ανακύπτουν σε ηλεκτρονικές αγορές αγαθών και υπηρεσιών. Η νομοθεσία ΕΕΔ/ΗΕΔ του 2017 είναι σχεδιασμένη για αγωγές ατομικής έννομης προστασίας, ενώ η οδηγία περί των αγωγών παραλείπει ως αποσκοπεί σε συλλογικές αγωγές που ασκούνται από νομιμοποιούμενους φορείς οι οποίοι ορίζονται από τα κράτη μέλη, προκειμένου να ενεργούν προς το συλλογικό συμφέρον των καταναλωτών. Η οδηγία του 2013 σχετικά με την ΕΕΚΔ αναφέρει στην αιτιολογική της σκέψη 27 ότι η οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν διαδικασίες ΕΕΔ που αφορούν από κοινού ταυτόσημες ή παρόμοιες διαφορές μεταξύ εμπόρου και ορισμένων καταναλωτών και ορίζει ότι η ύπαρξη ενός αποτελεσματικού συστήματος συλλογικών αξιώσεων και εύκολης προσφυγής στην ΕΕΔ θα πρέπει να είναι συμπληρωματική και ότι οι διαδικασίες δεν αποκλείουν η μία την άλλη. Μηχανισμοί του ενωσιακού δικαίου τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιούν οι μεμονωμένοι καταναλωτές για την επιβολή των δικαιωμάτων τους καθορίζονται επίσης και σε άλλες νομικές πράξεις, όπως στον κανονισμό (ΕΕ) 2015/2421 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 861/2007 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1896/2006 για τη δημιουργία διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής¹⁸ και στην οδηγία 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008, για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις¹⁹.

Μαζί με τις τροποποιήσεις που περιέχονται στην άλλη πρόταση που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της δέσμης «Νέα συμφωνία για τους καταναλωτές», και ιδίως τους κανόνες για την ενίσχυση των κυρώσεων και τη θέσπιση ατομικών μέσων έννομης προστασίας για τους καταναλωτές που βλάπτονται από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, ο συνδυασμός των τροποποιήσεων που περιέχονται στην παρούσα πρόταση θα ενισχύσει τη συμμόρφωση των εμπόρων με τους ισχύοντες κανόνες προστασίας των καταναλωτών, θα παράσχει στους καταναλωτές καλύτερες δυνατότητες επανόρθωσης και, συνεπώς, θα μειώσει τη ζημία των καταναλωτών.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2394, αιτιολογική σκέψη 46 και άρθρο 9 παράγραφος 4 στοιχείο γ).

¹⁶ Οδηγία 2013/11/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την εναλλακτική επίλυση καταναλωτικών διαφορών.

¹⁷ Είναι διαθέσιμη από την 15η Φεβρουαρίου 2016, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 524/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την ηλεκτρονική επίλυση καταναλωτικών διαφορών.

¹⁸ ΕΕ L 341 της 24.12.2015, σ. 1-13.

¹⁹ ΕΕ L 136 της 24.5.2008, σ. 3-8.

- **Συνοχή με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η πρόταση είναι απολύτως συνεπής και συμβατή με τις ισχύουσες πολιτικές της Ένωσης. Συμπληρώνει τους μηχανισμούς αγωγών παραλείψεως και επανόρθωσης που προβλέπονται σε τομεακές πράξεις με τη θέσπιση συγκεκριμένου μηχανισμού αντιπροσωπευτικής αγωγής, εάν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών έχουν ζημιωθεί ή ενδέχεται να ζημιωθούν. Η καλύτερη επιβολή των ενωσιακών νομικών πράξεων που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής θα υποστηρίξει ιδίως τις στρατηγικές της ενιαίας ψηφιακής αγοράς, της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, της Ενεργειακής Ένωσης και της κυκλικής οικονομίας. Σε συμφωνία με το άρθρο 11 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πρόταση ενσωματώνει απαιτήσεις περιβαλλοντικής προστασίας και είναι συνεπής με τη σύμβαση του Άαρχους για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα²⁰.

Για παράδειγμα, σε ένα σενάριο τύπου Dieselgate, τα θύματα αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, όπως η παραπλανητική διαφήμιση από τους κατασκευαστές αυτοκινήτων, θα μπορούν να προσφεύγουν συλλογικά μέσω αντιπροσωπευτικής αγωγής δυνάμει της παρούσας πρότασης, ακόμη και αν το κανονιστικό πλαίσιο της Ένωσης για την έγκριση τύπου των οχημάτων δεν καλύπτεται ρητά από το παράρτημα Ι. Αυτή η συλλογική έννομη προστασία δεν παρεχόταν προηγουμένως δυνάμει του ενωσιακού δικαίου.

Η παρούσα πρόταση θα πρέπει να ληφθεί υπόψη σε άλλες πολιτικές της Ένωσης. Το 2015 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για μια «ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα» απαιτώντας από τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν ότι οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς που έχουν έννομο συμφέρον δύνανται να αναλαμβάνουν δράση για λογαριασμό των καταναλωτών. Όταν εγκριθεί η εν λόγω πρόταση από τους συννομοθέτες, η Επιτροπή θα υποβάλει, αν το κρίνει σκόπιμο, πρόταση να συμπεριληφθεί η «ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα» στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Αν κριθεί ότι μελλοντικές νομοθετικές πράξεις της Ένωσης είναι συναφείς για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να τροποποιηθεί, προκειμένου να περιληφθεί σχετική αναφορά στο παράρτημα Ι της παρούσας. Η Επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί την ανωτέρω διαδικασία και να την αξιολογήσει στο πλαίσιο της πρώτης έκθεσης που θα υποβάλει, η οποία θα πρέπει να αξιολογήσει το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας υπό το πρίσμα των συνεχιζόμενων εξελίξεων στις καταναλωτικές αγορές και στην πολιτική στον τομέα αυτόν.

Η πρόταση δεν αντιγράφει τους υφιστάμενους τομεακούς κανόνες που αναφέρονται παραπάνω και δεν θίγει τους κανόνες που θεσπίζουν συμβατικά και εξωσυμβατικά μέσα έννομης προστασίας για παραβάσεις του ενωσιακού δικαίου που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής.

Η πρόταση ισχύει επίσης υπό την επιφύλαξη των ισχυόντων μέσων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου της ΕΕ, ιδίως των κανόνων περί δικαιοδοσίας των δικαστηρίων και του εφαρμοστέου δικαίου.

²⁰

Κυρώθηκε με την απόφαση 2005/370/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 2005, για σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της σύμβασης για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε θέματα περιβάλλοντος, ΕΕ 124 της 17.5.2005, σ. 1.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η νομική βάση για την πρόταση, όπως και για την ισχύουσα οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως, είναι το άρθρο 114 της ΣΛΕΕ στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 169. Η πρόταση θέτει τον στόχο να συμβάλει στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, μέσω της επίτευξης υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών, με τη διασφάλιση ότι οι νομιμοποιούμενοι φορείς δύνανται να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές οι οποίες επιδιώκουν την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών σε περίπτωση παραβάσεων του ενωσιακού δικαίου.

• Επικουρικότητα

Η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού μηχανισμού αντιπροσωπευτικής αγωγής για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών σε ολόκληρη την Ένωση, ο οποίος βασίζεται στα χαρακτηριστικά της ισχύουσας οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως και σέβεται τις νομικές παραδόσεις των κρατών μελών, θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στην εσωτερική αγορά λιανικής πώλησης, μεταξύ άλλων στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου, και θα ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να συμμορφωθούν με το ενωσιακό δίκαιο. Η ανάληψη δράσης μόνο από τα κράτη μέλη ενδέχεται να επιφέρει περαιτέρω κατακερματισμό, ο οποίος με τη σειρά του θα συνέβαλλε στην άνιση μεταχείριση των καταναλωτών και των εμπόρων στην εσωτερική αγορά και θα δημιουργούσε αποκλίνοντα επίπεδα έννομης προστασίας των καταναλωτών στην Ένωση. Η ανάληψη δράσης σε επίπεδο Ένωσης, όπως προτείνεται, αναμένεται να παράσχει σε όλους τους Ευρωπαίους καταναλωτές αυξημένη προστασία μέσω των αντιπροσωπευτικών αγωγών που θα ασκούνται από νομιμοποιούμενους φορείς και να προωθήσει τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων, αυξάνοντας συνεπώς τις διασυννοριακές συναλλαγές προϊόντων και υπηρεσιών.

Στον τομέα της δημόσιας επιβολής της νομοθεσίας, οι διαδεδομένες παραβάσεις αντιμετωπίζονταν από τον αναθεωρημένο κανονισμό ΣΠΚ, ο οποίος παρέχει το διαδικαστικό πλαίσιο για συνεργασία ανάμεσα στους εθνικούς φορείς επιβολής της νομοθεσίας. Ωστόσο, στον τομέα της ιδιωτικής επιβολής της νομοθεσίας, οι καταναλωτές από όλα τα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη πρόσβαση σε δυνατότητες αποτελεσματικής έννομης προστασίας. Οι σημαντικές ανισότητες που εντοπίζονται ανάμεσα στα κράτη μέλη όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της ισχύουσας οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως απαιτούν παρέμβαση τη ΕΕ, ιδίως υπό το πρίσμα των διασυννοριακών της συνεπειών. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι εθνικοί μηχανισμοί συλλογικών μέσων αποζημίωσης διαφοροποιούνται σημαντικά όσον αφορά την αποτελεσματικότητα και τις λεπτομέρειές τους και εννέα κράτη μέλη δεν προβλέπουν ακόμη τέτοιους μηχανισμούς. Ο καθορισμός, σε ενωσιακό επίπεδο, κοινού πλαισίου αντιπροσωπευτικών αγωγών που αφορά την άσκηση αγωγών παράλειψης και επανόρθωσης για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών θα εξασφαλίσει αποδοτική και αποτελεσματική αντιμετώπιση των παραβάσεων του ενωσιακού δικαίου που προκύπτουν από εγχώριες ή διασυννοριακές συναλλαγές. Η αυξανόμενη χρήση πανευρωπαϊκών εμπορικών στρατηγικών από τους εμπόρους που ασκούν εμπορική δραστηριότητα εντός της ΕΕ εμβαθύνει τον πανευρωπαϊκό χαρακτήρα του προβλήματος δεδομένου του αυξημένου κινδύνου μαζικών ζημιογόνων καταστάσεων που επηρεάζουν τους καταναλωτές σε διάφορα κράτη μέλη ταυτόχρονα.

• Αναλογικότητα

Η πρόταση δεν υπερβαίνει τα απολύτως αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων της. Δεν ρυθμίζει όλες τις πτυχές των αντιπροσωπευτικών αγωγών, αλλά επικεντρώνεται μόνο σε ορισμένες κύριες πτυχές που είναι απαραίτητες για τη θέσπιση ενός πλαισίου που πρέπει να

συμπληρωθεί από συγκεκριμένους διαδικαστικούς κανόνες σε εθνικό επίπεδο. Η προτεινόμενη δράση σέβεται τις νομικές παραδόσεις των κρατών μελών δεδομένου ότι δεν αντικαθιστά τους υφιστάμενους εθνικούς μηχανισμούς, αλλά τουναντίον προβλέπει συγκεκριμένο μηχανισμό αντιπροσωπευτικής αγωγής, εξασφαλίζοντας συνεπώς ότι οι καταναλωτές σε όλα τα κράτη μέλη θα διαθέτουν τουλάχιστον έναν μηχανισμό που θα διέπεται από τους ίδιους βασικούς διαδικαστικούς κανόνες.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Όπως και με την οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως, το μόνο κατάλληλο μέσο για την αντιμετώπιση θεμάτων δικονομικού δικαίου με τους προαναφερόμενους στόχους είναι η οδηγία.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις/έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Η έκθεση του 2008²¹ σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία αγωγών παραλείψεως είχε χρησιμοποιηθεί με κάποια επιτυχία στις εθνικές παραβάσεις, αλλά ήταν λιγότερο αποτελεσματική ως προς την παύση διασυνοριακών παραβάσεων, κυρίως γιατί οι νομιμοποιούμενοι φορείς στερούνταν πόρους όσον αφορά τα κεφάλαια και την τεχνογνωσία που απαιτείται για να αντιμετωπιστούν οι διαφορετικές διαδικασίες στα διάφορα κράτη μέλη. Η έκθεση του 2012²² κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, παρά τους περιορισμούς τους, οι αγωγές παραλείψεως υπήρξαν χρήσιμες ως προς την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών της ΕΕ και θα είχαν σημαντική προοπτική, αν μπορούσαν να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις που εντοπίστηκαν, ιδίως το υψηλό κόστος και η διάρκεια της διαδικασίας, η πολυπλοκότητα της διαδικασίας, τα σχετικά περιορισμένα αποτελέσματα των δικαστικών αποφάσεων επί αγωγών παραλείψεως και η δυσκολία επιβολής τους. Οι δυσκολίες αυτές γίνονταν ακόμη πιο έντονες σε αγωγές παραλείψεως με διασυνοριακή διάσταση.

Η συνολική αξιολόγηση της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως στο πλαίσιο του ελέγχου καταλληλότητας της ενωσιακής νομοθεσίας για τους καταναλωτές και την εμπορία, τον οποίο διενήργησε η Επιτροπή το 2017²³, εξέτασε την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, τη συνοχή, τη συνέπεια και την προστιθέμενη αξία για την ΕΕ, ως ακολούθως.

- **Αποτελεσματικότητα**

Ο έλεγχος καταλληλότητας επιβεβαίωσε ότι η οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως αποτελεί απαραίτητο μέρος της δέσμης των ενωσιακών νομικών πράξεων που αφορούν την επιβολή του δικαίου των καταναλωτών. Η οδηγία εξακολουθεί να είναι κατάλληλη για τους σκοπούς που εξυπηρετεί ως εργαλείο επιβολής για την παύση των παραβάσεων από τους

²¹ COM(2008) 756 τελικό, Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 98/27/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών.

²² COM(2012) 635 final, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2009/22/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών.

²³ SWD(2017) 209 final.

εμπόρους που βλάπτουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών, ιδίως υπό το πρίσμα της ψηφιοποίησης και της παγκοσμιοποίησης των οικονομιών, οι οποίες αυξάνουν τον κίνδυνο ομαδικής ζημίας σε ολόκληρη την ΕΕ. Εντούτοις, η διαδικασία αγωγών παράλειψης εξακολουθεί να χρησιμοποιείται ανεπαρκώς· η αποτελεσματικότητά της παρεμποδίζεται από ανεπάρκειες, όπως το κόστος και η πολυπλοκότητά της, ενώ τα αποτελέσματα που αποκομίζουν οι καταναλωτές που ζημιώνονται μπορεί να είναι περιορισμένα. Η αξιολόγηση έδειξε ότι η οδηγία θα πρέπει να καταστεί αποτελεσματικότερη, για παράδειγμα με την περαιτέρω εναρμόνιση της διαδικασίας των αγωγών παραλείψεως και την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της σε περισσότερες πράξεις της ΕΕ που έχουν σημασία για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Όποιες αλλαγές γίνουν θα πρέπει να διευκολύνουν την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, να μειώσουν το κόστος για τους νομιμοποιούμενους φορείς που προστατεύουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών και να αυξήσουν το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των αγωγών παραλείψεως. Η οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως πρέπει επίσης να τροποποιηθεί για να έχει πιο χρήσιμο αντίκτυπο στους καταναλωτές που βλάπτονται από μια παράβαση, ακόμη και αν σήμερα τα κράτη μέλη πρέπει να θέτουν ήδη στη διάθεση των ενδιαφερομένων, κατά περίπτωση, μέτρα που αποσκοπούν στην εξάλειψη των συνεχιζόμενων επιπτώσεων των παραβάσεων στις οποίες εφαρμόζεται η οδηγία. Δεν είναι πάντοτε σαφές αν η οδηγία καλύπτει επίσης την επανόρθωση της ζημίας των καταναλωτών ως μέτρο που αποσκοπεί στην εξάλειψη των συνεχιζόμενων συνεπειών της παράβασης. Η αβεβαιότητα αυτή θεωρείται ευρέως ως βασικός λόγος για την ανεπαρκή αποτελεσματικότητά της. Οι καταναλωτές δεν είναι σε θέση να βασίζονται στη διαταγή παράλειψης για να λάβουν επανόρθωση. Αντίθετα, οι καταναλωτές πρέπει να ασκήσουν αγωγή για επανόρθωση βάσει των ίδιων λόγων και να αποδεικνύουν ξανά την παράβαση.

Ο έλεγχος καταλληλότητας κατέδειξε ότι οι Ευρωπαίοι καταναλωτές, όταν επιζητούν ατομική επανόρθωση, αντιμετωπίζουν σήμερα τα ίδια εμπόδια όπως 10 χρόνια πριν· τα εμπόδια αυτά περιλαμβάνουν την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας, την αντίληψη των καταναλωτών ότι η πιθανότητα να λάβουν αποζημίωση είναι ισχνή, την προηγούμενη εμπειρία ανεπιτυχούς καταγγελίας, την αβεβαιότητα για τα δικαιώματά τους, την άγνοια σχετικά με το πού και πώς να υποβάλουν καταγγελία και την ψυχολογική απροθυμία. Δεν υπάρχει υποχρέωση δημοσίευσης του αποτελέσματος της υπόθεσης, με αποτέλεσμα οι καταναλωτές να μη λαμβάνουν γνώση της παράβασης και οι παράνομοι έμποροι να μην αποθαρρύνονται από το αποτέλεσμα «κατονομασίας και ονειδισμούς» που έχει αυτή η δημοσιότητα. Επιπλέον, οι αγωγές παράλειψης δεν χρησιμοποιούνται συχνά στις διασυνοριακές παραβάσεις και οι νομιμοποιούμενοι φορείς από διαφορετικά κράτη μέλη δεν συνεργάζονται επαρκώς ο ένας με τον άλλον ως προς την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών ή την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών για να αντιμετωπίσουν τις ευρέως διαδεδομένες παραβάσεις.

• Αποδοτικότητα

Η οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως δεν επιβάλλει συγκεκριμένες υποχρεώσεις στους συμμορφούμενους εμπόρους, δεδομένου ότι στόχος της είναι η παύση των παραβάσεων του ουσιαστικού δικαίου της ΕΕ από τους εμπόρους. Ομοίως, η αγωγή δεν δημιουργεί κανένα κόστος για τους μεμονωμένους καταναλωτές, δεδομένου ότι δεν είναι διάδικοι στη διαδικασία που κινεί ο νομιμοποιούμενος φορέας. Αντιθέτως, σε περιπτώσεις όπου η παράβαση έχει ευρείες συνέπειες και οι μεμονωμένοι καταναλωτές δεν προσφεύγουν στη δικαιοσύνη για διάφορους λόγους όπως η έλλειψη επίγνωσης των δικαιωμάτων τους, η έλλειψη χρηματοδότησης ή η ψυχολογική απροθυμία, η συλλογική αγωγή που ασκείται από φορέα με στόχο την παύση της παράβασης και την απαγόρευσή της για το μέλλον ωφελεί όλους τους θιγόμενους καταναλωτές. Ο έλεγχος καταλληλότητας κατέληξε στο συμπέρασμα

ότι οι καταγγελλόμενοι έμποροι δεν επιβαρύνονται με καμία δαπάνη βάσει της οδηγίας πέραν των δαπανών που συνδέονται με τους ουσιαστικούς κανόνες. Το μόνο πρόσθετο κόστος προέρχεται από την έγερση κάποιων επιπόλαιων αξιώσεων. Ωστόσο, ο έλεγχος καταλληλότητας δεν βρήκε κανένα στοιχείο που να δείχνει ότι οι νομιμοποιούμενοι φορείς άσκησαν αγωγές για επιπόλαιες αξιώσεις στην ΕΕ δυνάμει της οδηγίας.

- **Συνοχή**

Ο έλεγχος καταλληλότητας επιβεβαίωσε ότι το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως θα πρέπει να επεκταθεί, ώστε να καλύπτει περισσότερες ενωσιακές νομικές πράξεις σχετικές με την προστασία των καταναλωτών, τουλάχιστον ευθυγραμμίζοντας το με το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ΣΠΚ, γεγονός που θα βοηθήσει να καταστεί η οδηγία πιο συνεπής με τις άλλες διαδικασίες αγωγών παραλείψεως που προβλέπονται σε επίπεδο ΕΕ.

- **Συνάφεια**

Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν και οι διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη επιβεβαιώνουν ότι η οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως εξακολουθεί να είναι συναφής. Οι στόχοι και το περιεχόμενό της συνάδουν με τις εξελίξεις στην αγορά και τις υφιστάμενες ανάγκες και τάσεις στην καταναλωτική συμπεριφορά. Η αξιολόγηση έδειξε ότι οι επιδιωκόμενοι στόχοι προστασίας των καταναλωτών και ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς εξακολουθούν να έχουν μεγάλη σημασία.

- **Ενωσιακή προστιθέμενη αξία**

Ο έλεγχος καταλληλότητας διαπίστωσε ότι το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών θα ήταν χαμηλότερο σε ορισμένα κράτη μέλη, αν η ΕΕ δεν θέσπιζε την υποχρέωση να προστατεύονται τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών μέσω ενός συλλογικού μηχανισμού επιβολής της νομοθεσίας με τη μορφή της διαδικασίας των αγωγών παραλείψεως. Τα ενδιαφερόμενα μέρη επιβεβαίωσαν την προστιθέμενη αξία της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως στα κράτη μέλη, τόσο στην περίπτωση που οι διαδικασίες αγωγών παραλείψεως θεσπίστηκαν για πρώτη φορά όσο και όπου οι υφιστάμενοι μηχανισμοί είχαν βελτιωθεί μετά την έκδοση της οδηγίας. Μολονότι ορισμένα κράτη μέλη είχαν ήδη θεσπίσει διαδικασίες αγωγών παράλειψης για συγκεκριμένα είδη παραβάσεων, όπως το δίκαιο των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών ή οι αθέμιτες συμβατικές ρήτρες, η νομοθεσία τους, κατά την περίοδο εκείνη, δεν επεκτάθηκε σε όλους τους τομείς του δικαίου των καταναλωτών που απαριθμούνται τώρα στο παράρτημα Ι της οδηγίας.

Επιπλέον, η έκθεση περί συλλογικής έννομης προστασίας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η σύσταση της Επιτροπής του 2013 υπήρξε σημείο αναφοράς για τον καθορισμό των αρχών που πρέπει να διέπουν ένα ευρωπαϊκό υπόδειγμα συλλογικής έννομης προστασίας. Ωστόσο, διαπίστωσε επίσης ότι υπήρξε περιορισμένη συνέχεια στη σύσταση από νομοθετικής πλευράς²⁴. Συνεπώς, οι δυνατότητες διευκόλυνσης της πρόσβασης στη δικαιοσύνη απέχουν πολύ από το να θεωρείται ότι αξιοποιούνται πλήρως. Ενώ η σύσταση έχει οριζόντια διάσταση, δεδομένων των διάφορων τομέων όπου μπορεί να λάβει χώρα ομαδική ζημία, η απουσία ενός πανενωσιακού μηχανισμού συλλογικής έννομης προστασίας έχει ιδιαίτερη

²⁴

Η διαθεσιμότητα μηχανισμών συλλογικής επανόρθωσης, καθώς και η υλοποίηση των εγγυήσεων κατά της ενδεχόμενης κατάχρησης τέτοιων μηχανισμών εξακολουθεί να είναι άνισα κατανομημένη στην ΕΕ. Ο αντίκτυπος της σύστασης είναι ορατός στα δύο κράτη μέλη στα οποία εκδόθηκε νέα νομοθεσία μετά την έκδοση της σύστασης (ΒΕ και ΛΤ), καθώς και στην ΣΙ, όπου εκκρεμεί νέα νομοθεσία, και σε κάποιο βαθμό στα κράτη μέλη που τροποποίησαν τη νομοθεσία τους μετά το 2013 (FR και UK).

πρακτική σημασία για την προστασία των καταναλωτών, όπως προέκυψε από συγκεκριμένες υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένης της υπόθεσης για την εκπομπή καυσαερίων πετρελαιοκινητήρα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα δινόταν συνέχεια στην αξιολόγηση αυτή και ότι θα εστίαζε τις προσπάθειές της στην ενδυνάμωση της επιβολής της νομοθεσίας και των πτυχών επανόρθωσης της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Η προτεινόμενη οδηγία στηρίζεται σε εκτενείς εργασίες διαβούλευσης που διενεργήθηκαν για τον έλεγχο καταλληλότητας το 2016-2017, στη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων το 2017 για τα συλλογικά μέσα έννομης προστασίας και σε πρόσθετες στοχευμένες διαβουλεύσεις με σχετικά δίκτυα αρχών των κρατών μελών, με επαγγελματίες νομικούς και με καταναλωτικές και επιχειρηματικές οργανώσεις, οι οποίες διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της εκτίμησης επιπτώσεων για την παρούσα πρωτοβουλία.

Στις στοχοθετημένες διαβουλεύσεις, τα περισσότερα ενδιαφερόμενα μέρη, με εξαίρεση τις επιχειρηματικές οργανώσεις, εξέφρασαν συνολικά την υποστήριξή τους για τις τροποποιήσεις που προτείνονται με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δράσεων που αποσκοπούν στην προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Ειδικότερα, οι αρχές των κρατών μελών και οι οργανώσεις καταναλωτών υποστήριζαν τη θέσπιση πρόσθετων δυνατοτήτων έννομης προστασίας στο πλαίσιο της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως. Υπήρξαν ανάμικτες απόψεις ως προς τον δυνητικό ρόλο των επιχειρηματικών οργανώσεων ως νομιμοποιούμενων φορέων. Τα περισσότερα ενδιαφερόμενα μέρη ανέφεραν ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις θα συμβάλουν στην αποτροπή της μη συμμόρφωσης με το δίκαιο της ΕΕ και στη μείωση της ζημίας των καταναλωτών σε καταστάσεις ομαδικής ζημίας. Απαντώντας στην αρχική εκτίμηση επιπτώσεων, οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων και οι δημόσιες αρχές που ανταποκρίθηκαν εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με τη θέσπιση ευκαιριών επανόρθωσης σε επίπεδο ΕΕ, ενώ οι οργανώσεις καταναλωτών, οι πανεπιστημιακοί/ερευνητικοί φορείς και οι πολίτες εξέφρασαν συνολικά υποστήριξη. Οι περισσότεροι από όσους απάντησαν συμφώνησαν ότι οποιαδήποτε δράση αναληφθεί σε επίπεδο ΕΕ θα πρέπει να σέβεται τις νομικές παραδόσεις των κρατών μελών και να παρέχει εγγυήσεις κατά πιθανών κινδύνων κατάχρησης.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Ανάμεσα στα έτη 2007 και 2017, η Επιτροπή και εξωτερικοί ανάδοχοι διενήργησαν διάφορες έρευνες, διαβουλεύσεις και μελέτες σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως, τη διαδικαστική προστασία των καταναλωτών δυνάμει του ενωσιακού δικαίου καταναλωτών και το καθεστώς της συλλογικής έννομης προστασίας στην ΕΕ, πλέον πρόσφατα κατά την εφαρμογή της σύστασης του 2013.

Τα αποτελέσματα ελήφθησαν υπόψη στην παρούσα νομοθετική πρόταση με στόχο την ενίσχυση της προστασίας των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών και τη βελτίωση των ευκαιριών επανόρθωσης.

- **Εκτίμηση των επιπτώσεων**

Για την παρούσα πρόταση πραγματοποιήθηκε εκτίμηση επιπτώσεων²⁵. Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου (EPE) εξέδωσε αρχικά αρνητική γνώμη με εκτενείς παρατηρήσεις στις 12 Ιανουαρίου 2018. Στις 9 Φεβρουαρίου 2018 η EPE εξέδωσε θετική γνώμη²⁶ με περαιτέρω παρατηρήσεις σχετικά με την επανυποβληθείσα εκτίμηση επιπτώσεων, μετά από σημαντική

²⁵ SWD(2018) 96.

²⁶ SEC (2018) 185.

αναθεώρηση του αρχικού σχεδίου. Το παράρτημα I της εκτίμησης επιπτώσεων εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο ελήφθησαν υπόψη οι παρατηρήσεις της ΕΡΕ. Συγκεκριμένα, η πρώτη παρατήρηση της ΕΡΕ διαπίστωνε ότι η εκτίμηση των επιπτώσεων δεν κατέδειξε επαρκώς την ανάγκη για νομοθετική δράση σε επίπεδο ΕΕ στον τομέα της συλλογικής έννομης προστασίας. Αναθεωρήθηκαν διάφορα σημεία για να καταδειχθεί καλύτερα η ανάγκη ανάληψης δράσης υπό το πρίσμα ορισμένων καταστάσεων ομαδικής ζημίας, όπου οι Ευρωπαίοι καταναλωτές δεν ήταν σε θέση να επιτύχουν επανόρθωση. Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την Επιτροπή κατά τη διάρκεια 15 ετών, μεταξύ άλλων για την εκπόνηση της πράσινης βίβλου του 2008 σχετικά με τη συλλογική έννομη προστασία των καταναλωτών και της λευκής βίβλου του 2008 σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης για παραβίαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, κατέδειξαν την έλλειψη αποτελεσματικής προστασίας εν απουσία μηχανισμών συλλογικής έννομης προστασίας. Υπογραμμίστηκαν περαιτέρω τα πορίσματα της έκθεσης της Επιτροπής του 2018 σχετικά με τη σύσταση του 2013, ιδίως ο περιορισμένος αντίκτυπος της στη βελτίωση της κατάστασης σε πολλά κράτη μέλη, και η σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2017 μετά την έρευνα για τις μετρήσεις των εκπομπών στην τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας. Προστέθηκαν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των αρχών των κρατών μελών (21) που υποστήριζαν την προσθήκη μηχανισμών επανόρθωσης στην οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως κατά τις στοχοθετημένες διαβουλεύσεις και προσδιορίστηκε σαφέστερα ο βαθμός των νομικών αλλαγών που απαιτούνται στα κράτη μέλη.

Για τη βελτίωση της συμμόρφωσης, η εκτίμηση των επιπτώσεων εξέτασε τρεις επιλογές πέραν του βασικού σεναρίου: (1) την επιλογή να αυξηθεί μόνο η αποτρεπτικότητα και η αναλογικότητα της δημόσιας επιβολής της νομοθεσίας μέσω ισχυρότερων κανόνων σχετικά με τις κυρώσεις και αποτελεσματικότερης διαδικασίας αγωγών παραλείψεως· (2) την επιλογή να προστεθεί στα μέτρα αυτά το δικαίωμα του καταναλωτή για ατομικά μέσα έννομης προστασίας και (3) την επιλογή να προστεθούν και άλλα μέτρα συλλογικής έννομης προστασίας των καταναλωτών. Η προτιμώμενη επιλογή ήταν η επιλογή 3, η οποία συνδυάζει όλα τα μέτρα. Η παρούσα πρόταση πραγματεύεται την επιλογή 3, η οποία επιδιώκει την αύξηση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας των αγωγών παραλείψεως με την προσθήκη συλλογικών μέτρων επανόρθωσης των καταναλωτών.

Η επιλογή 1 περιλάμβανε ένα σύνολο τροποποιήσεων στη διαδικασία των αγωγών παραλείψεως, οι οποίες εξετάζονται στην παρούσα πρόταση. Η εκτίμηση των επιπτώσεων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις αντί της αναθεώρησης της οδηγίας, καθώς αυτή θα αντιμετώπιζε κοινά προβλήματα όσον αφορά το κόστος, τη διάρκεια και την πολυπλοκότητα της τρέχουσας διαδικασίας τα οποία τέθηκαν σε όλες τις οικείες διαβουλεύσεις. Η προτιμώμενη λύση 3 διατηρεί όλες τις τροποποιήσεις που προβλέπονται βάσει της επιλογής 1 και επιπλέον περιλαμβάνει ισχυρότερους μηχανισμούς συλλογικής έννομης προστασίας, η οποία εξετάζεται στην παρούσα πρόταση. Η εκτίμηση των επιπτώσεων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προτιμώμενη επιλογή 3 θα παρείχε ισχυρότερα κίνητρα συμμόρφωσης των εμπόρων με το δίκαιο καταναλωτών της ΕΕ από ό,τι η επιλογή 1. Για παράδειγμα, το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των μέσων έννομης προστασίας των θυμάτων αθέμιτων εμπορικών πρακτικών θα είναι ισχυρότερο με την επιλογή 3 διότι, όπως επιβεβαίωσε ο πίνακας αποτελεσμάτων για τις καταναλωτικές συνθήκες του 2017²⁷, θα

²⁷

Στον πίνακα αποτελεσμάτων του 2017 διαπιστώθηκε ότι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους οι καταναλωτές δεν ενεργούν σε περίπτωση προβλημάτων είναι: η υπερβολική διάρκεια των διαδικασιών (για το 32,5% εκείνων που δεν ανέλαβαν δράση)· η αίσθηση ότι δεν έχουν καμία πιθανότητα να λάβουν επανόρθωση (19,6%)· η προηγούμενη εμπειρία ανεπιτυχούς καταγγελίας (16,3%)· η αβεβαιότητα για τα δικαιώματα των καταναλωτών (15,5%)· η άγνοια σχετικά με το πού και το πώς να υποβάλουν καταγγελία (15,1%)· η ψυχολογική απροθυμία (13,3%).

ήταν μεγαλύτερη η πιθανότητα να χρησιμοποιήσουν οι καταναλωτές τα μέσα έννομης προστασίας που προβλέπονται από την οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές αν τους δινόταν επίσης πρόσβαση σε έναν πρακτικό συλλογικό μηχανισμό, προκειμένου να διαχειριστεί την υπόθεσή τους για λογαριασμό τους ένας νομιμοποιούμενος φορέας. Η ίδια λογική εφαρμόζεται και στους γενικούς στόχους προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών και εξασφάλισης υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών. Οι στόχοι αυτοί θα επιτευχθούν καλύτερα με την επιλογή 3, διότι η επιλογή αυτή θα έχει τον ισχυρότερο αντίκτυπο όσον αφορά τη βελτίωση της συμμόρφωσης με το δίκαιο των καταναλωτών της ΕΕ. Η θέσπιση ισχυρότερων μηχανισμών συλλογικής έννομης προστασίας θα διασφαλίσει υψηλότερο επίπεδο προστασίας των καταναλωτών σε καταστάσεις ομαδικής ζημίας και θα μειώσει τη ζημία που υφίστανται οι καταναλωτές. Όσον αφορά τον γενικό στόχο προώθησης της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, και οι τρεις επιλογές θα συνέβαλλαν σε δικαιότερο ανταγωνισμό αποτρέποντας τη δημιουργία αθέμιτου πλεονεκτήματος για τους μη συμμορφούμενους εμπόρους έναντι των συμμορφούμενων. Ωστόσο, τα βέλτιστα συνολικά αποτελέσματα για τους συμμορφούμενους εμπόρους θα επιτευχθούν μέσω της επιλογής 3, διότι η θέσπιση ισχυρότερων μηχανισμών συλλογικής έννομης προστασίας θα συμβάλει περαιτέρω στον δίκαιο ανταγωνισμό προς όφελος των συμμορφούμενων εμπόρων.

Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, όλες οι επιλογές θα οδηγούσαν σε αρχικές δαπάνες εξοικείωσης, αλλά επίσης και σε εξοικονόμηση δαπανών για τους συμμορφούμενους εμπόρους. Τα δεδομένα για τις δαπάνες και την εξοικονόμηση δαπανών συνελέγησαν μέσω των διαβουλεύσεων για την εκτίμηση των επιπτώσεων, αλλά σχετικά λίγοι απαντήσαντες ήταν σε θέση να παράσχουν ποσοτικοποιημένες εκτιμήσεις. Για την επιλογή 1, οι περισσότερες επιχειρηματικές ενώσεις έκριναν ότι η αναθεώρηση της διαδικασίας αγωγών παραλείψεως θα οδηγούσε σε αύξηση του κόστους των ασφαλιστρών για κάλυψη έναντι αξιώσεων σε καταστάσεις ομαδικής ζημίας και θα οδηγούσε σε αυξημένη χρήση της οδηγίας. Η επιλογή 3 περιλαμβάνει τις δαπάνες της επιλογής 1 και τις δαπάνες που αφορούν τη συλλογική επανόρθωση. Οι εθνικές αρχές διχάστηκαν ως προς την εκτίμηση των δαπανών εφαρμογής και λειτουργίας για τα δικαστήρια και τις διοικητικές αρχές, αλλά δεν θεώρησαν τις εν λόγω δαπάνες σημαντικές. Οι νομιμοποιούμενοι φορείς είχαν ανάμικτες απόψεις, καθώς παρόμοιοι αριθμοί φορέων προβλέπουν οι μεν αυξημένες και οι δε μειωμένες δαπάνες. Για τους συμμορφούμενους εμπόρους, οι δαπάνες θέσπισης της επιλογής 3 θα ήταν ασήμαντες και χαμηλότερες για τους εμπόρους που δραστηριοποιούνται στο διασυνοριακό εμπόριο λόγω της περαιτέρω εναρμόνισης των εθνικών διαδικασιών.

Επειδή η επιλογή 3 είναι η ευρύτερη, συνεπάγεται επίσης περισσότερες δαπάνες απ' ό,τι οι άλλες επιλογές. Από την άλλη πλευρά, στο πλαίσιο όλων των επιλογών θα υπάρξει εξοικονόμηση δαπανών για τους εμπόρους κατά το διασυνοριακό εμπόριο λόγω της αυξημένης εναρμόνισης των κανόνων. Συγκεκριμένα, θα υπάρχει αυξημένη σαφήνεια ως προς τις πιθανές συνέπειες που θα αντιμετωπίζουν οι έμποροι σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, πράγμα που θα οδηγήσει σε χαμηλότερες και περισσότερο ακριβείς δαπάνες εκτίμησης του κινδύνου. Αυτή η εξοικονόμηση θα είναι μεγαλύτερη στο πλαίσιο της επιλογής 3, καθώς αυτή έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής απ' ό,τι οι άλλες επιλογές. Οι δαπάνες για τις δημόσιες αρχές επιβολής της νομοθεσίας και για τα δικαστήρια θα περιλαμβάνουν, στο πλαίσιο όλων των επιλογών, πιθανή αύξηση του αριθμού των υποθέσεων επιβολής της νομοθεσίας και των δικαστικών υποθέσεων. Ωστόσο, αυτές οι δαπάνες είναι πιθανό να αντισταθμιστούν από τη συνολική μείωση των παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου προστασίας των καταναλωτών, από τον εξορθολογισμό των συνεπειών και από τα μέτρα αύξησης της διαδικαστικής αποδοτικότητας που προβλέπονται από όλες τις επιλογές. Αυτή η εξοικονόμηση θα είναι υψηλότερη στο πλαίσιο της επιλογής 3 λόγω του ευρύτερου πεδίου εφαρμογής της και του μεγαλύτερου αποτρεπτικού της αποτελέσματος.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Δεδομένου ότι η παρούσα πρόταση αποτελεί αναθεώρηση υφιστάμενης νομοθετικής πράξης, εμπίπτει στο πλαίσιο του προγράμματος της Επιτροπής για τη βελτίωση της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT). Συνεπώς, η Επιτροπή εξέτασε τις δυνατότητες απλούστευσης και μείωσης του φόρτου. Ο κύριος στόχος της παρούσας πρότασης είναι η ενδυνάμωση των αντιπροσωπευτικών αγωγών που διατίθενται για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το ενωσιακό δίκαιο που καλύπτεται από την παρούσα πρόταση εφαρμόζεται σε όλους τους εμπόρους, συμπεριλαμβανομένων των μικροεπιχειρήσεων, δεν εισάγεται εξαίρεση για τις μικροεπιχειρήσεις στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης.

Λόγω της έλλειψης δεδομένων, τα στοιχεία απλούστευσης δεν έχουν ποσοτικοποιηθεί. Εντούτοις, η ανάλυση έδειξε ότι λόγω των προβλεπόμενων εγγυήσεων και του ενδεδειγμένου ελέγχου των νομιμοποιούμενων φορέων στους οποίους επιτρέπεται να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές, η προτεινόμενη νομοθεσία δεν αναμένεται να αυξήσει σημαντικά τις δαπάνες για τους συμμορφούμενους εμπόρους. Επιπλέον, σε περίπτωση παραβάσεων, οι έμποροι θα μπορούν επίσης να ωφεληθούν από την ενισχυμένη ασφάλεια δικαίου και τη δυνατότητα επίλυσης πραγματικών και νομικών ζητημάτων που είναι κοινά για τους καταναλωτές που θίγονται από μια παράβαση μέσω μίας και μόνης αντιπροσωπευτικής αγωγής. Οι δαπάνες για τους εμπόρους που πραγματοποιούν διασυνοριακές συναλλαγές θα μειωθούν λόγω της περαιτέρω εναρμόνισης ανάμεσα στις εθνικές διαδικασίες προστασίας των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Τέλος, η ενδυνάμωση των αντιπροσωπευτικών αγωγών έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τους εμπόρους.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η παρούσα απόφαση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα εν λόγω δικαιώματα και αρχές.

Συγκεκριμένα, η πρόταση συμβάλλει στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών (άρθρο 38 του Χάρτη).

Η πρόταση διευκολύνει επίσης την άσκηση, εκ μέρους των καταναλωτών, του δικαιώματός τους για αποτελεσματική προσφυγή, που καθορίζεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, καθώς η προτεινόμενη αντιπροσωπευτική αγωγή συμβάλλει στη διαφύλαξη και ενίσχυση των συμφερόντων τους. Το υπόδειγμα της αντιπροσωπευτικής αγωγής μπορεί, ειδικότερα, να οδηγήσει στην αποφυγή εκείνων των καταστάσεων στις οποίες οι μεμονωμένοι καταναλωτές αποθαρρύνονται από την διεκδίκηση επανόρθωσης στο δικαστήριο, λόγω, για παράδειγμα, των υψηλών δικαστικών εξόδων, ειδικά όταν πρόκειται για αξιώσεις χαμηλής αξίας. Ταυτόχρονα, το προτεινόμενο υπόδειγμα δεν παρακωλύει ούτε παρεμποδίζει την πρόσβαση των μεμονωμένων καταναλωτών στη δικαιοσύνη, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 47. Επιπλέον, η πρόταση προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι η υποβολή αντιπροσωπευτικής αγωγής έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή ή τη διακοπή των προθεσμιών παραγραφής που ισχύουν για οποιαδήποτε αγωγή επανόρθωσης των οικείων καταναλωτών, εάν τα σχετικά δικαιώματα υπόκεινται σε προθεσμία παραγραφής δυνάμει του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.

Η πρόταση επιτυγχάνει ισορροπία ανάμεσα στα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών και στα δικαιώματα των εμπόρων στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικών αγωγών, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις απαιτήσεις που αφορούν την επιχειρηματική ελευθερία (άρθρο 16 του Χάρτη).

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η προτεινόμενη οδηγία ορίζει ότι τα κράτη μέλη και η Επιτροπή υποστηρίζουν και διευκολύνουν τη συνεργασία των νομιμοποιούμενων φορέων και την ανταλλαγή και διάχυση των βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών τους όσον αφορά την επίλυση των διασυνοριακών και εγχώριων παραβάσεων. Αυτό θα δημιουργήσει πρόσθετο φόρτο εργασίας για την Επιτροπή, που εκτιμάται ότι θα απαιτεί την πλήρη απασχόληση ενός μόνιμου υπαλλήλου. Οι πόροι αυτοί θα προέλθουν από την ανακατανομή και τον επαναπροσδιορισμό καθηκόντων του υφιστάμενου προσωπικού.

Οι πρόσθετες δαπάνες για τη δημιουργία ικανοτήτων των νομιμοποιούμενων φορέων και τις δραστηριότητες συντονισμού μπορούν να καλυφθούν από το πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια 2014-2020», ενώ παρόμοιες χρηματοδοτικές δυνατότητες δύνανται επίσης να περιληφθούν στο πλαίσιο του επακόλουθου προγράμματος στο πλαίσιο του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Οι λεπτομέρειες εκτίθενται στο δημοσιονομικό δελτίο που επισυνάπτεται στην παρούσα πρόταση.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η προτεινόμενη οδηγία προβλέπει ότι η Επιτροπή θα προβαίνει στην ανά τακτά χρονικά διαστήματα αναθεώρηση του αντίκτυπου της οδηγίας. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί τον τρόπο που χρησιμοποιούνται οι αντιπροσωπευτικές αγωγές οι οποίες ορίζονται στην οδηγία από τους νομιμοποιούμενους φορείς σε όλη την Ένωση.

- **Επεξηγηματικά έγγραφα**

Η αποτελεσματική μεταφορά της προτεινόμενης οδηγίας θα απαιτήσει συγκεκριμένες και στοχοθετημένες τροποποιήσεις στους οικείους εθνικούς κανόνες. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ορισμένες βασικές πτυχές, οι οποίες θα πρέπει να συμπληρωθούν από διάφορους διαδικαστικούς κανόνες σε εθνικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, για να παρακολουθεί η Επιτροπή την ορθή μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, δεν αρκεί να διαβιβάσουν τα κράτη μέλη το κείμενο των εκτελεστικών διατάξεων, καθώς μπορεί να είναι απαραίτητη μια συνολική εκτίμηση του προκύπτοντος καθεστώτος βάσει του εθνικού δικαίου. Για τους λόγους αυτούς, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διαβιβάσουν στην Επιτροπή επεξηγηματικά έγγραφα που δείχνουν ποιες ισχύουσες ή νέες διατάξεις του εθνικού δικαίου εφαρμόζουν τα επιμέρους μέτρα που ορίζονται στην προτεινόμενη οδηγία.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Το **άρθρο 1** προσδιορίζει το αντικείμενο της οδηγίας. Ο στόχος της οδηγίας (όπως και της προηγούμενης οδηγίας 2009/22/EK) συνίσταται στο να εξασφαλιστεί ότι οι νομιμοποιούμενοι φορείς δύνανται να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές που αποσκοπούν στην προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Διασαφηνίζει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν άλλα διαδικαστικά μέσα που αποσκοπούν στην προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών σε εθνικό επίπεδο.

Το **άρθρο 2** προσδιορίζει το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, παραπέμποντας στις ενωσιακές νομικές πράξεις που απαριθμούνται στο παράρτημα I και οι οποίες περιέχουν συγκεκριμένες διατάξεις που ρυθμίζουν τη σχέση ανάμεσα σε έμπορο και καταναλωτή και είναι, συνεπώς, σχετικές με την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Επομένως, το

πεδίο εφαρμογής καλύπτει όλες τις παραβιάσεις των πράξεων του ενωσιακού δικαίου που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι από εμπόρους και οι οποίες βλάπτουν ή ενδέχεται να βλάψουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών σε διάφορους τομείς, όπως οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, η ενέργεια, οι τηλεπικοινωνίες, η υγεία και το περιβάλλον. Ειδικότερα, το πεδίο εφαρμογής περιλαμβάνει το ενωσιακό δίκαιο που καλύπτεται από την ισχύουσα οδηγία περί των αγωγών παραλείψεως και ευθυγραμμίζεται με το πεδίο εφαρμογής του αναθεωρημένου κανονισμού ΣΠΚ (ΕΕ) 2017/2394. Ο κανονισμός αυτός ενδυναμώνει τη διασυνοριακή δημόσια επιβολή του νόμου και επιτρέπει στην Επιτροπή να δρομολογεί και να συντονίζει κοινές δράσεις επιβολής για να αντιμετωπίσει τις πανευρωπαϊκές παραβιάσεις, χωρίς, ωστόσο, να θεσπίζει δικαίωμα προσφυγής προς όφελος των καταναλωτών που βλάπτονται από τέτοιες διασυνοριακές παραβάσεις. Συνεπώς, τα συγκεκριμένα μέτρα που θεσπίζονται με την παρούσα οδηγία όσον αφορά την ατομική και τη συλλογική αγωγή επανόρθωσης είναι συμπληρωματικά προς τον αναθεωρημένο κανονισμό, με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητάς του. Για να εξασφαλιστεί η επικαιροποίηση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας, η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην πιθανή ανάγκη συμπερίληψης διατάξεων που τροποποιούν το παράρτημα Ι ως προς οιαδήποτε νέα μελλοντική νομοθεσία που ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ εμπόρου και καταναλωτή. Θα δοθεί επίσης ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας όταν η Επιτροπή διενεργήσει την αξιολόγηση της οδηγίας.

Το **άρθρο 3** περιλαμβάνει τους σχετικούς ορισμούς για τους σκοπούς της οδηγίας, δηλαδή τον ορισμό του «καταναλωτή», του «εμπόρου», των «συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών», της «αντιπροσωπευτικής αγωγής», της «πρακτικής» και της «τελικής απόφασης».

Το **άρθρο 4** ορίζει τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι νομιμοποιούμενοι φορείς, προκειμένου να δικαιούνται να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές στο πλαίσιο της οδηγίας, καθώς και τις υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά τον ορισμό των νομιμοποιούμενων φορέων. Οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει να πληρούν ορισμένα κριτήρια, ιδίως να έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και έννομο συμφέρον για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις διατάξεις του οικείου ενωσιακού δικαίου. Δεδομένου ότι επιλέξιμοι για το καθεστώς του νομιμοποιούμενου φορέα θα είναι κυρίως ορισμένες οργανώσεις καταναλωτών και ανεξάρτητοι δημόσιοι φορείς, η διάταξη αυτή προβλέπει τη δυνατότητα να αποφασίζουν τα κράτη μέλη σχετικά με το είδος των μέτρων που είναι δυνατόν να ζητηθούν στο πλαίσιο της οδηγίας από συγκεκριμένο τύπο νομιμοποιούμενων φορέων ή από συγκεκριμένο νομιμοποιούμενο φορέα.

Το **άρθρο 5** ορίζει τα μέτρα που μπορούν να ζητηθούν δυνάμει της οδηγίας στο πλαίσιο των αντιπροσωπευτικών αγωγών. Τα μέτρα αυτά μπορούν να συνίστανται σε διαταγή παράλειψης ως προσωρινό μέτρο, σε διαταγή παράλειψης που διαπιστώνει παράβαση και σε μέτρα που αποσκοπούν στην εξάλειψη των συνεχιζόμενων συνεπειών των παραβιάσεων, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης διαταγών επανόρθωσης. Οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα μπορούν να ζητούν τα παραπάνω μέτρα στο πλαίσιο μίας και μόνης αντιπροσωπευτικής αγωγής.

Το **άρθρο 6** ορίζει τις διαδικαστικές λεπτομέρειες για τις αντιπροσωπευτικές αγωγές που ζητούν διαταγή επανόρθωσης δυνάμει της οδηγίας ως μέτρο εξάλειψης των συνεχιζόμενων συνεπειών των παραβάσεων. Κατά κανόνα, η διαταγή επανόρθωσης πρέπει να είναι διαθέσιμη. Κατ' εξαίρεση, σε περίπλοκες υποθέσεις, τα κράτη μέλη δύνανται να εξουσιοδοτούν τα δικαστήρια και τις διοικητικές αρχές να εκδίδουν, αντί διαταγής

επανόρθωσης, αναγνωριστική απόφαση σχετικά με την ευθύνη του εμπόρου έναντι των καταναλωτών που ζημιώνονται από παράβαση. Ωστόσο, σε δύο είδη υποθέσεων δεν θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα έκδοσης αναγνωριστικής απόφασης, αλλά το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή θα πρέπει να εκδίδει διαταγή επανόρθωσης. Αυτή είναι, πρώτον, η περίπτωση όπου οι καταναλωτές τους οποίους αφορά η ίδια πρακτική μπορούν να ταυτοποιηθούν και υπέστησαν συγκρίσιμη ζημία σε δεδομένη χρονική περίοδο ή αγορά, όπως στην περίπτωση των μακροπρόθεσμων καταναλωτικών συμβάσεων. Η δεύτερη περίπτωση είναι οι αποκαλούμενες «υποθέσεις χαμηλής αξίας», όπου ορισμένοι καταναλωτές υπέστησαν τόσο μικρή ζημία που θα ήταν δυσανάλογη η διανομή της επανόρθωσης στους καταναλωτές. Σ' αυτές τις δύο περιπτώσεις, χρειάζονται επίσης ειδικές διαδικαστικές λεπτομέρειες. Ιδιαίτερα στο δεύτερο είδος υποθέσεων, τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να απαιτούν την εντολή των ενδιαφερόμενων καταναλωτών στο πλαίσιο της αντιπροσωπευτικής αγωγής, ενώ τα χρήματα που δίνονται ως αποζημίωση θα πρέπει να διατίθενται σε δημόσιο σκοπό που εξυπηρετεί τα συλλογικά ενδιαφέροντα των καταναλωτών, όπως οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης.

Το **άρθρο 7** προβλέπει ότι οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει να είναι πλήρως διαφανείς σχετικά με την πηγή χρηματοδότησης της δραστηριότητάς τους γενικότερα αλλά και όσον αφορά τα κονδύλια που στηρίζουν μια ειδική αντιπροσωπευτική αγωγή επανόρθωσης ειδικότερα, ώστε να μπορούν τα δικαστήρια ή οι διοικητικές αρχές να αξιολογήσουν κατά πόσον μπορεί να υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ του χρηματοδότη τρίτου και του νομιμοποιούμενου φορέα και να αποφευχθεί ο κίνδυνος καταχρηστικής προσφυγής, για παράδειγμα, μεταξύ ανταγωνιστών, καθώς και να εκτιμηθεί κατά πόσον ο χρηματοδότης τρίτος διαθέτει επαρκείς πόρους για την εκπλήρωση των οικονομικών δεσμεύσεών του προς τον νομιμοποιούμενο φορέα σε περίπτωση αποτυχίας της αγωγής.

Το **άρθρο 8** θεσπίζει τους κανόνες για τους συλλογικούς διακανονισμούς που συνάπτονται δυνάμει της οδηγίας. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να καθορίσουν τη διαδικασία με την οποία το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή θα μπορούσε να εγκρίνει συλλογικό διακανονισμό που επιτεύχθηκε από νομιμοποιούμενο φορέα και τον εικαζόμενο δράστη της παράβασης πριν από την άσκηση αντιπροσωπευτικής αγωγής ενώπιον του δικαστηρίου ή της διοικητικής αρχής του ίδιου κράτους μέλους όσον αφορά την ίδια πρακτική του ίδιου εμπόρου. Σε περίπτωση εν εξελίξει αγωγής, το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή που εξετάζει την αγωγή θα πρέπει πάντα να δύναται να καλεί τους διαδίκους να διακανονίσουν την επανόρθωση. Στα κράτη μέλη που θα επιλέξουν να επιτρέψουν, σε περίπλοκες υποθέσεις που δεν εμπίπτουν στα δύο είδη υποθέσεων που προβλέπονται ρητά στο άρθρο 6 παράγραφος 3, την έκδοση αναγνωριστικών αποφάσεων σχετικά με την ευθύνη του παραβάτη εμπόρου έναντι των οικείων καταναλωτών, το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή που εκδίδει τέτοια αναγνωριστική απόφαση θα έχει πάντα την δυνατότητα να καλέσει τους διαδίκους της αντιπροσωπευτικής αγωγής να καταλήξουν σε διακανονισμό ως προς την επανόρθωση. Οι συλλογικοί διακανονισμοί που επιτυγχάνονται σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις θα υπόκεινται στον έλεγχο του δικαστηρίου ή της διοικητικής αρχής, προκειμένου να εξασφαλιστεί η νομιμότητα και η αμεροληψία τους. Θα δίνεται πάντα στους καταναλωτές τους οποίους αφορά ο εγκεκριμένος συλλογικός διακανονισμός η δυνατότητα αποδοχής ή απόρριψης της προβλεπόμενης επανόρθωσης.

Το **άρθρο 9** ορίζει τους κανόνες που απαιτούν από τον παραβάτη έμπορο να πληροφορεί επαρκώς τους ενδιαφερόμενους καταναλωτές σχετικά με τις τελικές διαταγές παράλειψης, τις τελικές αποφάσεις σχετικά με τα μέτρα εξάλειψης των συνεχιζόμενων συνεπειών των παραβιάσεων, συμπεριλαμβανομένων των τελικών διαταγών επανόρθωσης και, κατά

περίπτωση, σχετικά με τις αναγνωριστικές αποφάσεις όσον αφορά την ευθύνη του εμπόρου έναντι των καταναλωτών, καθώς και τις τελικές αποφάσεις που εγκρίνουν τους συλλογικούς διακανονισμούς που επιτυγχάνονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Η διάταξη αυτή εξασφαλίζει την ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με την παραβίαση του νόμου και τις ευκαιρίες τους για επανόρθωση.

Το **άρθρο 10** θεσπίζει τις συνέπειες των τελικών αποφάσεων που διαπιστώνουν παραβίαση του ενωσιακού δικαίου που καλύπτεται από την οδηγία σε εγχώριες και διασυνοριακές συλλογικές αγωγές. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, οι τελικές αποφάσεις που λαμβάνονται από δικαστήριο ή διοικητική αρχή στο πλαίσιο διαδικασιών δημόσιας επιβολής της νομοθεσίας, οι τελικές διαταγές παράλειψης που διαπιστώνουν παραβίαση του ενωσιακού δικαίου ή οι τελικές αναγνωριστικές αποφάσεις σχετικά με την ευθύνη του εμπόρου έναντι των καταναλωτών τους οποίους αφορά η παράβαση οι οποίες εκδίδονται στο πλαίσιο αναγνωριστικής αγωγής δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα έχουν αποδεικτική ισχύ σε επακόλουθες αγωγές για επανόρθωση. Τέτοιες αγωγές για επανόρθωση μπορούν να ασκούνται ατομικά από τους καταναλωτές, στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικής αγωγής που ασκείται δυνάμει της παρούσας οδηγίας ή, αν υπάρχει, στο πλαίσιο άλλου μηχανισμού συλλογικής επανόρθωσης δυνάμει των εθνικών κανόνων. Εάν απόφαση που διαπιστώνει παράβαση έχει καταστεί τελεσίδικη, θα πρέπει να συνιστά αμάχητη απόδειξη σε οποιαδήποτε επακόλουθη συλλογική αγωγή στο ίδιο κράτος μέλος. Αυτό θα αποτρέψει την ανασφάλεια δικαίου και τις αχρείαστες δαπάνες για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών δαπανών. Για τους ίδιους λόγους, σε διασυνοριακές υποθέσεις, οι τελικές αποφάσεις που λαμβάνονται από το δικαστήριο ή από διοικητική αρχή στο πλαίσιο των διαδικασιών δημόσιας επιβολής της νομοθεσίας και οι τελικές διαταγές παράλειψης που διαπιστώνουν παραβίαση του ενωσιακού δικαίου δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα αποτελούν αμάχητο τεκμήριο ότι έχει λάβει χώρα παραβίαση του ενωσιακού δικαίου. Τέτοια ισχύς δεν προβλέπεται για τις αναγνωριστικές αποφάσεις σχετικά με την ευθύνη εμπόρου έναντι των καταναλωτών τους οποίους αφορά η παράβαση, δεδομένου ότι οι εθνικοί κανόνες περί ευθύνης ενδέχεται να διαφοροποιούνται σημαντικά στην ΕΕ.

Το **άρθρο 11** προβλέπει το ανασταλτικό αποτέλεσμα της αντιπροσωπευτικής αγωγής όσον αφορά τις προθεσμίες παραγραφής για αγωγές επανόρθωσης. Συμπληρώνει τις διατάξεις σχετικά με τα αποτελέσματα των τελικών διαταγών παράλειψης που διαπιστώνουν παράβαση οι οποίες εκδίδονται στο πλαίσιο των αντιπροσωπευτικών αγωγών δυνάμει της οδηγίας και παρέχει στους καταναλωτές οι οποίοι ζημιώθηκαν από την παράβαση εύλογη δυνατότητα να ασκήσουν αγωγή επανόρθωσης είτε στο πλαίσιο των αντιπροσωπευτικών αγωγών που έχουν ασκηθεί για λογαριασμό τους δυνάμει της παρούσας οδηγίας είτε στο πλαίσιο ατομικών αγωγών.

Το **άρθρο 12** εξασφαλίζει διαδικαστική ταχύτητα καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών. Καθιστά υποχρεωτικό για τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν ότι όλες οι αντιπροσωπευτικές αγωγές αντιμετωπίζονται με τη δέουσα ταχύτητα και ότι οι αντιπροσωπευτικές αγωγές που επιδιώκουν προσωρινή διαταγή παράλειψης εξετάζονται με ταχεία διαδικασία. Εξασφαλίζει ότι οποιαδήποτε περαιτέρω ζημία η οποία ενδέχεται να προκληθεί από πρακτική εμπόρου η οποία αποτελεί αντικείμενο της αντιπροσωπευτικής αγωγής μπορεί να παρεμποδιστεί όσο το δυνατόν συντομότερα.

Το **άρθρο 13** ορίζει τη δυνατότητα του δικαστηρίου ή της διοικητικής αρχής που εξετάζει την αντιπροσωπευτική αγωγή να διατάξει τον εναγόμενο έμπορο, κατόπιν αιτήματος του νομιμοποιούμενου φορέα που άσκησε την αντιπροσωπευτική αγωγή, να προσκομίσει

αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την υπόθεση τα οποία βρίσκονται υπό τον έλεγχό του. Η διαπίστωση μιας παράβασης, της σχέσης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της παράβασης και της ζημίας των καταναλωτών και η ποσοτική αποτίμηση των πραγματικών ζημιών των οικείων καταναλωτών απαιτούν ανάλυση των πραγματικών και οικονομικών δεδομένων. Ορισμένα από τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία θα είναι απαραίτητα για τον νομιμοποιούμενο φορέα προκειμένου να αποδείξει τη θέση του θα βρίσκονται στην κατοχή του εναγομένου και δεν θα είναι διαθέσιμα στον νομιμοποιούμενο φορέα. Αυτό μπορεί επίσης να συμβαίνει και με τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την επαρκή ενημέρωση των οικείων καταναλωτών σχετικά με την εν εξελίξει αντιπροσωπευτική αγωγή. Αυτή η διάταξη θα εξασφαλίσει ότι θα υπάρχει σε όλα τα κράτη μέλη ένα ελάχιστο επίπεδο αποτελεσματικής πρόσβασης στις πληροφορίες που χρειάζονται οι νομιμοποιούμενοι φορείς για να αποδείξουν την απαίτησή τους και να ενημερώσουν επαρκώς τους οικείους καταναλωτές σχετικά με την εν εξελίξει αντιπροσωπευτική αγωγή. Ταυτόχρονα, η οδηγία αποφεύγει τις υπερβολικά ευρείες και δαπανηρές υποχρεώσεις δημοσιοποίησης, που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν αδικαιολόγητες επιβαρύνσεις για τους εναγόμενους διάδικους και κινδύνους καταχρήσεων. Αυτή η δημοσιοποίηση θα υπόκειται πάντα σε αυστηρό δικαστικό ή διοικητικό έλεγχο ως προς την αναγκαιότητα, το εύρος εφαρμογής και την αναλογικότητά της.

Το **άρθρο 14** προβλέπει την επιβολή αποτελεσματικών, αποτρεπτικών και αναλογικών ποινών σε περίπτωση που ο εναγόμενος έμπορος δεν συμμορφωθεί με την τελική απόφαση που εκδίδεται από δικαστήριο ή διοικητική αρχή στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικής αγωγής. Οι ποινές αυτές θα είναι διαθέσιμες υπό μορφή προστίμων σε όλα τα κράτη μέλη. Προβλέπει ένα σημαντικό κίνητρο για τους εναγόμενους εμπόρους να συμμορφωθούν ταχέως με τις τελικές διαταγές παράλειψης και επανόρθωσης, καθώς και με τους εγκεκριμένους διακανονισμούς.

Το **άρθρο 15** ορίζει τους κανόνες σχετικά με την παροχή βοήθειας στους νομιμοποιούμενους φορείς. Εξασφαλίζει ότι οι νομιμοποιούμενοι φορείς δεν αποτρέπονται από την άσκηση αντιπροσωπευτικών αγωγών δυνάμει της παρούσας οδηγίας λόγω των δαπανών που συνεπάγονται οι διαδικασίες. Οι δικαστικές δαπάνες δεν θα πρέπει να δημιουργούν υπερβολικά εμπόδια για τους νομιμοποιούμενους φορείς στην άσκηση των δικαιωμάτων τους να ενεργούν για το δημόσιο συμφέρον προστασίας των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Η διάταξη εξουσιοδοτεί επίσης τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να υποστηρίζουν και να διευκολύνουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των νομιμοποιούμενων φορέων, προκειμένου να αυξηθεί η χρήση των αντιπροσωπευτικών αγωγών κατά παραβάσεων με διασυννοριακές επιπτώσεις.

Το **άρθρο 16** ορίζει τους κανόνες που αφορούν τις διασυννοριακές αντιπροσωπευτικές αγωγές. Εξασφαλίζει την αμοιβαία αναγνώριση του δικαιώματος των νομιμοποιούμενων φορέων που ορίζονται εκ των προτέρων σε ορισμένο κράτος μέλος να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές σε άλλο κράτος μέλος. Επιπλέον, επιτρέπει σε νομιμοποιούμενους φορείς από διαφορετικά κράτη μέλη να ενεργούν από κοινού στο πλαίσιο ενιαίας αντιπροσωπευτικής αγωγής ενώπιον ενός και μόνου δικαστηρίου που είναι αρμόδιο βάσει των σχετικών κανόνων της Ένωσης και των κρατών μελών.

Τα **άρθρα 17 έως 22** ορίζουν τις διατάξεις που αφορούν την κατάργηση της οδηγίας 2009/22/ΕΚ, την αξιολόγηση και την υποβολή εκθέσεων από την Επιτροπή, τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο, τις μεταβατικές διατάξεις, την έναρξη ισχύος, τη χρονική εφαρμογή και τους παραλήπτες της προτεινόμενης οδηγίας.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών και με την κατάργηση της οδηγίας 2009/22/ΕΚ

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²⁸,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να επιτρέψει στους νομιμοποιούμενους φορείς, οι οποίοι εκπροσωπούν το συλλογικό συμφέρον των καταναλωτών, να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές κατά παραβάσεων των διατάξεων του ενωσιακού δικαίου. Οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει να μπορούν να ζητούν την παύση ή την απαγόρευση μιας παράβασης ή την επιβεβαίωση ότι έχει διαπραχθεί παράβαση και να ζητούν επανόρθωση, όπως αποζημίωση, επισκευή ή μείωση τιμής, όπως προβλέπεται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου.
- (2) Η οδηγία 2009/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁹ επέτρεπε στους νομιμοποιούμενους φορείς να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές οι οποίες είχαν ως κύριο στόχο την παύση και την απαγόρευση των παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου που ζημιώνουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών. Ωστόσο, η εν λόγω οδηγία δεν αντιμετώπισε επαρκώς τις προκλήσεις για την επιβολή του δικαίου των καταναλωτών. Για να βελτιωθεί η αποτροπή των παράνομων πρακτικών και να μειωθεί η ζημία των καταναλωτών, είναι απαραίτητη η ενδυνάμωση του μηχανισμού προστασίας των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Δεδομένων των πολυάριθμων αλλαγών, για λόγους σαφήνειας ενδείκνυται η αντικατάσταση της οδηγίας 2009/22/ΕΚ.
- (3) Η αντιπροσωπευτική αγωγή θα πρέπει να προσφέρει έναν αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο προστασίας των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Θα πρέπει να επιτρέπει στους νομιμοποιούμενους φορείς να ενεργούν με σκοπό την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις οικείες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και να

²⁸ ΕΕ C της [...] της [...], σ. [...].

²⁹ ΕΕ L 110 της 1.5.2009, σ. 30.

ξεπερνούν τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι καταναλωτές στο πλαίσιο ατομικών αγωγών, όπως είναι η αβεβαιότητα όσον αφορά τα δικαιώματά τους και τους διαθέσιμους διαδικαστικούς μηχανισμούς, η ψυχολογική απροθυμία ως προς την ανάληψη δράσης και η αρνητική στάθμιση του αναμενόμενου κόστους και οφέλους της ατομικής αγωγής.

- (4) Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η απαραίτητη ισορροπία μεταξύ της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και των διαδικαστικών εγγυήσεων κατά των καταχρηστικών πρακτικών προσφυγής στη δικαιοσύνη, που θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν αδικαιολόγητα την ικανότητα των επιχειρήσεων να λειτουργούν στην ενιαία αγορά. Για να αποτραπεί η κακή χρήση των αντιπροσωπευτικών αγωγών, θα πρέπει να αποφεύγονται στοιχεία όπως οι αποζημιώσεις κυρωτικού χαρακτήρα και η απουσία περιορισμών όσον αφορά την παροχή δικαιώματος άσκησης αγωγής εκ μέρους των θιγόμενων καταναλωτών και θα πρέπει να οριστούν σαφείς κανόνες ως προς διάφορες διαδικαστικές πτυχές, όπως ο ορισμός των νομιμοποιούμενων φορέων, η προέλευση των κεφαλαίων τους και ο χαρακτήρας των πληροφοριών που απαιτούνται προς υποστήριξη της αντιπροσωπευτικής αγωγής. Η οδηγία δεν θα πρέπει να επηρεάζει τους εθνικούς κανόνες σχετικά με την κατανομή των διαδικαστικών εξόδων.
- (5) Οι παραβάσεις που επηρεάζουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών έχουν συχνά διασυννοριακές επιπτώσεις. Η διάθεση περισσότερο αποδοτικών και αποτελεσματικών αντιπροσωπευτικών αγωγών σε ολόκληρη την Ένωση αναμένεται να τονώσει την καταναλωτική εμπιστοσύνη στην εσωτερική αγορά και να ενδυναμώσει τους καταναλωτές ώστε να ασκούν τα δικαιώματά τους.
- (6) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καλύπτει διάφορους τομείς, όπως η προστασία των δεδομένων, οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, η ενέργεια, οι τηλεπικοινωνίες και το περιβάλλον. Θα πρέπει να καλύπτει παραβιάσεις των διατάξεων του ενωσιακού δικαίου που προστατεύουν τα συμφέροντα των καταναλωτών, ανεξαρτήτως του κατά πόσον αναφέρονται ως καταναλωτές ή ως ταξιδιώτες, χρήστες, πελάτες, επενδυτές λιανικής, πελάτες λιανικής ή ως κάτι άλλο στο οικείο ενωσιακό δίκαιο. Για να εξασφαλιστεί η κατάλληλη αντιμετώπιση των παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου, η μορφή και η κλίμακα των οποίων εξελίσσεται ταχέως, θα πρέπει να εκτιμάται, κάθε φορά που εκδίδεται νέα ενωσιακή πράξη για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών, αν θα πρέπει να τροποποιηθεί το παράρτημα της παρούσας οδηγίας προκειμένου να ενταχθεί η εν λόγω πράξη στο πεδίο εφαρμογής της.
- (7) Η Επιτροπή έχει εκδώσει νομοθετικές προτάσεις για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 261/2004 για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης, καθώς και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2027/97 για την ευθύνη του αερομεταφορέα όσον αφορά την αεροπορική μεταφορά επιβατών και των αποσκευών τους³⁰, και για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιβατών σιδηροδρομικών γραμμών³¹. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να προβλεφθεί ότι, ένα έτος μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή θα αξιολογήσει το κατά πόσον οι ενωσιακοί κανόνες στον τομέα των δικαιωμάτων των επιβατών

³⁰ COM(2013) 130 final.

³¹ COM(2017) 548 final.

αεροπορικών και σιδηροδρομικών γραμμών προσφέρουν επαρκές επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, συγκρίσιμο με το επίπεδο που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία, και θα αντλήσει τα σχετικά απαραίτητα συμπεράσματα όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

- (8) Στηριζόμενη στην οδηγία 2009/22/EK, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καλύπτει τόσο τις εγχώριες όσο και τις διασυνοριακές παραβιάσεις, ιδίως όταν οι καταναλωτές τους οποίους αφορά μια παραβίαση κατοικούν σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη πέραν του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος ο παραβάτης έμπορος. Θα πρέπει επίσης να καλύπτει τις παραβάσεις που έπαυσαν προτού κινηθεί ή ολοκληρωθεί η αντιπροσωπευτική αγωγή, δεδομένου ότι ενδέχεται να είναι απαραίτητο να παρεμποδιστεί η επανάληψη της πρακτικής, να διαπιστωθεί ότι ορισμένη πρακτική συνιστούσε παράβαση και να διευκολυνθεί η επανόρθωση υπέρ των καταναλωτών.
- (9) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θεσπίζει κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου όσον αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων ή το εφαρμοστέο δίκαιο. Τα υφιστάμενα νομικά μέσα της Ένωσης εφαρμόζονται στις αντιπροσωπευτικές αγωγές που ορίζονται από την παρούσα οδηγία.
- (10) Δεδομένου ότι μόνο οι νομιμοποιούμενοι φορείς δύνανται να ασκήσουν αντιπροσωπευτικές αγωγές, για να εξασφαλιστεί ότι εκπροσωπούνται επαρκώς τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει να συμμορφώνονται με τα κριτήρια που θεσπίζονται από την παρούσα οδηγία. Ιδίως, θα πρέπει να είναι δεόντως εγκατεστημένοι σύμφωνα με το δίκαιο κράτους μέλους, το οποίο θα μπορούσε να συμπεριλάβει, για παράδειγμα, απαιτήσεις σχετικά με τον αριθμό των μελών και τον βαθμό μονιμότητας ή απαιτήσεις διαφάνειας ως προς τις οικείες πτυχές της δομής τους, όπως τα καταστατικά τους, τη δομή διαχείρισης, τους στόχους και τις μεθόδους εργασίας. Θα πρέπει επίσης να είναι μη κερδοσκοπικοί και να διαθέτουν έννομο συμφέρον για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με το σχετικό δίκαιο της Ένωσης. Αυτά τα κριτήρια θα πρέπει να εφαρμόζονται τόσο στους νομιμοποιούμενους φορείς που ορίζονται εκ των προτέρων όσο και στους νομιμοποιούμενους φορείς που ορίζονται σε βάση *ad hoc*, οι οποίοι συστήνονται για τους σκοπούς μια ειδικής δράσης.
- (11) Οι ανεξάρτητοι δημόσιοι φορείς και ιδίως οι καταναλωτικές οργανώσεις θα πρέπει να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις οικείες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και είναι όλοι τους φορείς που βρίσκονται σε πολύ καλή θέση για να ενεργούν ως νομιμοποιούμενοι φορείς. Δεδομένου ότι οι εν λόγω φορείς έχουν πρόσβαση σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών σχετικά με τις πρακτικές των εμπόρων προς τους καταναλωτές και έχουν διαφορετικές προτεραιότητες για τις δραστηριότητές τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να αποφασίζουν για τα είδη των μέτρων που μπορούν να ζητηθούν από καθέναν από αυτούς τους νομιμοποιούμενους φορείς σε αντιπροσωπευτικές αγωγές.
- (12) Δεδομένου ότι τόσο οι δικαστικές όσο και οι διοικητικές διαδικασίες μπορούν να εξυπηρετούν αποδοτικά και αποτελεσματικά την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών, αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών το αν η αντιπροσωπευτική αγωγή μπορεί να ασκηθεί στο πλαίσιο δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών ή στο πλαίσιο και των δύο αυτών διαδικασιών, ανάλογα με τον σχετικό τομέα του δικαίου ή της οικονομίας. Η ρύθμιση αυτή δεν θα θίγει το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής δυνάμει του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πράγμα που σημαίνει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις έχουν το

δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά κάθε διοικητικής απόφασης που λαμβάνεται δυνάμει των εθνικών διατάξεων εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Αυτό θα περιλαμβάνει τη δυνατότητα των διαδίκων να εξασφαλίσουν απόφαση αναστολής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

- (13) Για να αυξηθεί η διαδικαστική αποτελεσματικότητα των αντιπροσωπευτικών αγωγών, οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν διαφορετικά μέτρα στο πλαίσιο μίας και μόνης αντιπροσωπευτικής αγωγής ή στο πλαίσιο χωριστών αντιπροσωπευτικών αγωγών. Αυτά τα μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν προσωρινά μέτρα για την παύση συνεχιζόμενης πρακτικής ή για την απαγόρευση πρακτικής σε περίπτωση που η πρακτική δεν ασκήθηκε, αλλά υπάρχει κίνδυνος να προκαλέσει σοβαρή ή μη αναστρέψιμη ζημία στους καταναλωτές, μέτρα που διαπιστώνουν ότι ορισμένη πρακτική συνιστά παραβίαση του νόμου και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, μέτρα που παύουν ή απαγορεύουν την πρακτική στο μέλλον, καθώς και μέτρα εξάλειψης των συνεχιζόμενων συνεπειών της παράβασης, συμπεριλαμβανομένης της επανόρθωσης. Εάν ζητηθούν στο πλαίσιο μίας και μόνο αγωγής, οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει να είναι σε θέση να ζητούν όλα τα σχετικά μέτρα τη στιγμή άσκησης της αγωγής ή να ζητήσουν πρώτα την οικεία διαταγή παράλειψης και στη συνέχεια, κατά περίπτωση, διαταγή επανόρθωσης.
- (14) Οι διαταγές παράλειψης αποσκοπούν στην προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε πραγματική ζημία ή βλάβη που υπέστησαν οι μεμονωμένοι καταναλωτές. Οι διαταγές παράλειψης δύνανται να διατάσσουν τους εμπόρους να αναλάβουν ορισμένη δράση, π.χ. την παροχή στους καταναλωτές των πληροφοριών που είχαν προηγουμένως παραλειφθεί, κατά παράβαση νομικών υποχρεώσεων. Οι αποφάσεις που διαπιστώνουν ότι μια πρακτική συνιστά παράβαση δεν θα πρέπει να εξαρτώνται από το κατά πόσον η πρακτική διαπράχθηκε με πρόθεση ή από αμέλεια.
- (15) Ο νομιμοποιούμενος φορέας που ασκεί την αντιπροσωπευτική αγωγή δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να είναι διάδικος στη διαδικασία. Οι καταναλωτές τους οποίους αφορά η παράβαση θα πρέπει να διαθέτουν κατάλληλες ευκαιρίες για να επωφεληθούν από τα οικεία αποτελέσματα της αντιπροσωπευτικής αγωγής. Οι διαταγές παράλειψης που εκδίδονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να θίγουν τις ατομικές αγωγές που ασκούνται από καταναλωτές που ζημιώνονται από την πρακτική η οποία υπόκειται στη διαταγή παράλειψης.
- (16) Οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει να είναι σε θέση να ζητούν μέτρα με στόχο την εξάλειψη των συνεχιζόμενων συνεπειών της παράβασης. Αυτά τα μέτρα θα πρέπει να λάβουν τη μορφή διαταγής επανόρθωσης η οποία υποχρεώνει τον έμπορο να προβλέπει, μεταξύ άλλων, την αποζημίωση, επισκευή, αντικατάσταση, μείωση τιμής, καταγγελία της σύμβασης ή επιστροφή όλου του καταβληθέντος τιμήματος, κατά περίπτωση και όπως προβλέπεται στο πλαίσιο των εθνικών δικαίων.
- (17) Η αποζημίωση που καταβάλλεται σε καταναλωτές που ζημιώνονται σε περιπτώσεις ομαδικής ζημίας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το ποσό που οφείλεται από τον έμπορο σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό ή ενωσιακό δίκαιο προκειμένου να καλυφθεί η πραγματική ζημία που υπέστησαν οι καταναλωτές. Ιδιαίτερα, θα πρέπει να αποφεύγεται η κυρωτική αποζημίωση, που οδηγεί σε υπέρμετρη αποζημίωση υπέρ του ενάγοντος για τη ζημία την οποία υπέστη.
- (18) Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτήσουν από τους νομιμοποιούμενους φορείς να παράσχουν επαρκείς πληροφορίες, προκειμένου να υποστηρίξουν μια

αντιπροσωπευτική αγωγή επανόρθωσης, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής της ομάδας των καταναλωτών την οποία αφορά η παράβαση και τα πραγματικά και νομικά ζητήματα προς επίλυση στο πλαίσιο της αντιπροσωπευτικής αγωγής. Δεν θα πρέπει να απαιτείται από τον νομιμοποιούμενο φορέα να προσδιορίζει μεμονωμένα όλους τους καταναλωτές τους οποίους αφορά μια παράβαση, προκειμένου να εγείρει μια αγωγή. Στις αντιπροσωπευτικές αγωγές επανόρθωσης το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή θα πρέπει να επαληθεύσει στο νωρίτερο δυνατό στάδιο της διαδικασίας κατά πόσον η υπόθεση είναι κατάλληλη για την άσκηση αντιπροσωπευτικής αγωγής, δεδομένου του χαρακτήρα της παράβασης και των ζημιών που υπέστησαν οι οικείοι καταναλωτές.

- (19) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν αν το δικαστήριο ή η εθνική αρχή τους όπου έχει ασκηθεί αντιπροσωπευτική αγωγή μπορεί κατ' εξαίρεση να εκδώσει, αντί διαταγής επανόρθωσης, αναγνωριστική απόφαση που να διαπιστώνει την ευθύνη του εμπόρου έναντι των καταναλωτών που υφίστανται ζημία από παραβίαση του ενωσιακού δικαίου και στην οποία μπορούν να στηριχθούν άμεσα επακόλουθες συλλογικές αγωγές. Αυτή η δυνατότητα θα πρέπει να επιφυλάσσεται σε δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις, όταν η ποσοτική αποτίμηση της ατομικής επανόρθωσης που πρόκειται να δοθεί σε καθέναν από τους καταναλωτές τους οποίους αφορά η αντιπροσωπευτική αγωγή είναι περίπλοκη και θα ήταν αναποτελεσματική η υλοποίησή της στο πλαίσιο της αντιπροσωπευτικής αγωγής. Οι αναγνωριστικές αποφάσεις δεν θα πρέπει να εκδίδονται σε περιπτώσεις που δεν είναι περίπλοκες και ιδίως όταν είναι δυνατός ο προσδιορισμός των καταναλωτών και οι καταναλωτές υπέστησαν συγκρίσιμη ζημία σε σχέση με δεδομένη χρονική περίοδο ή αγορά. Παρομοίως, δεν θα πρέπει να εκδίδονται αναγνωριστικές αποφάσεις όταν το ποσό της ζημίας που υπέστη κάθε μεμονωμένος καταναλωτής είναι τόσο μικρό ώστε να είναι απίθανο να ασκούσε ο μεμονωμένος καταναλωτής αγωγή για ατομική επανόρθωση. Το δικαστήριο ή η εθνική αρχή θα πρέπει δεόντως να αιτιολογεί την έκδοση αναγνωριστικής απόφασης αντί διαταγής επανόρθωσης σε ορισμένη υπόθεση.
- (20) Όταν οι καταναλωτές τους οποίους αφορά η ίδια πρακτική μπορούν να προσδιοριστούν και έχουν υποστεί συγκρίσιμη ζημία σε σχέση με δεδομένη χρονική περίοδο ή αγορά, όπως στην περίπτωση των μακροπρόθεσμων καταναλωτικών συμβάσεων, το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή δύναται να καθορίσει με σαφήνεια, κατά τη διαδικασία της αναγνωριστικής αγωγής, την ομάδα των καταναλωτών τους οποίους αφορά η παράβαση. Ιδίως, το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή θα μπορούσε να ζητήσει από τον παραβάτη έμπορο να παράσχει σχετικές πληροφορίες, όπως η ταυτότητα των θιγόμενων καταναλωτών και η διάρκεια της πρακτικής. Για λόγους ταχύτητας και αποτελεσματικότητας, στις περιπτώσεις αυτές τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, θα μπορούσαν να εξετάσουν την παροχή της δυνατότητας στους καταναλωτές να επωφεληθούν άμεσα από μια διαταγή επανόρθωσης μετά την έκδοσή της, δίχως να απαιτείται από αυτούς να δώσουν την ατομική τους εντολή προτού εκδοθεί η διαταγή επανόρθωσης.
- (21) Σε υποθέσεις χαμηλής αξίας, οι περισσότεροι καταναλωτές είναι απίθανο να ασκήσουν αγωγή για να επιβάλουν τα δικαιώματά τους, καθώς το κόστος της προσπάθειάς τους θα υπερέβαινε τα ατομικά οφέλη. Ωστόσο, εάν η ίδια πρακτική αφορά περισσότερους καταναλωτές, η συγκεντρωτική ζημία ενδέχεται να είναι σημαντική. Σε τέτοιες περιπτώσεις, το δικαστήριο ή η αρχή ενδέχεται να εκτιμήσει ότι είναι δυσανάλογη η κατανομή των χρηματικών ποσών στους οικείους καταναλωτές, για παράδειγμα επειδή είναι ιδιαιτέρως επαχθής ή ανέφικτη. Συνεπώς, τα χρηματικά ποσά που έχουν ληφθεί ως επανόρθωση μέσω των αντιπροσωπευτικών αγωγών θα

εξυπηρετούσαν καλύτερα τους σκοπούς της προστασίας των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών αν διατίθενταν για κάποιον συναφή δημόσιο σκοπό, όπως ένα ταμείο νομικής προστασίας των καταναλωτών, οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης και τα κινήματα καταναλωτών.

- (22) Μέτρα που αποσκοπούν στην εξάλειψη των συνεχιζόμενων αποτελεσμάτων της παράβασης μπορούν να ζητούνται μόνο βάσει τελικής απόφασης που διαπιστώνει παραβίαση του ενωσιακού δικαίου που καλύπτεται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και η οποία ζημιώνει το συλλογικό συμφέρον των καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένης της τελικής διαταγής παράλειψης που εκδίδεται στο πλαίσιο της αντιπροσωπευτικής αγωγής. Ειδικότερα, λήψη μέτρων τα οποία εξαλείφουν τις συνεχιζόμενες επιπτώσεις της παράβασης μπορεί να ζητηθεί βάσει τελικών αποφάσεων δικαστηρίου ή διοικητικής αρχής στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων επιβολής της νομοθεσίας που ρυθμίζονται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2394 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών και με την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004³².
- (23) Η παρούσα οδηγία προβλέπει διαδικαστικό μηχανισμό, ο οποίος δεν επηρεάζει τους κανόνες οι οποίοι θεσπίζουν ουσιαστικά δικαιώματα των καταναλωτών για συμβατικά ή εξωσυμβατικά μέσα έννομης προστασίας σε περίπτωση που τα συμφέροντά τους έχουν θιγεί από παράβαση, όπως το δικαίωμα αποζημίωσης, η καταγγελία της σύμβασης, η αντικατάσταση, η επισκευή ή η μείωση τιμής. Αντιπροσωπευτική αγωγή που ζητά επανόρθωση δυνάμει της παρούσας οδηγίας μπορεί να ασκηθεί μόνο όταν το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο προβλέπει τέτοια ουσιαστικά δικαιώματα.
- (24) Η παρούσα οδηγία δεν αντικαθιστά τους υφιστάμενους εθνικούς μηχανισμούς συλλογικής έννομης προστασίας. Λαμβάνοντας υπόψη τις νομικές παραδόσεις των κρατών μελών, αφήνει στη διακριτική τους ευχέρεια το κατά πόσον θα εντάξουν την αντιπροσωπευτική αγωγή που ορίζεται από την παρούσα οδηγία στο πλαίσιο υφιστάμενου ή μελλοντικού μηχανισμού συλλογικής έννομης προστασίας ή αν θα τη χρησιμοποιήσουν ως εναλλακτική λύση αντί αυτών των μηχανισμών, στον βαθμό που ο εθνικός μηχανισμός συμμορφώνεται με τους όρους που καθορίζονται από την παρούσα οδηγία.
- (25) Οι νομιμοποιούμενοι φορείς θα πρέπει να είναι πλήρως διαφανείς σχετικά με την πηγή χρηματοδότησης της δραστηριότητάς τους γενικότερα και ειδικά όσον αφορά τα κονδύλια που στηρίζουν μια συγκεκριμένη αντιπροσωπευτική αγωγή αποζημίωσης, ούτως ώστε να μπορούν τα δικαστήρια ή οι διοικητικές αρχές να αξιολογήσουν κατά πόσον ενδέχεται να υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ του χρηματοδότη τρίτου και του νομιμοποιούμενου φορέα και να αποφευχθεί ο κίνδυνος καταχρηστικής προσφυγής στη δικαιοσύνη, καθώς και για να εκτιμηθεί κατά πόσον ο χρηματοδότης τρίτος διαθέτει επαρκείς πόρους για την εκπλήρωση των οικονομικών δεσμεύσεων του προς τον νομιμοποιούμενο φορέα. Οι πληροφορίες που παρέχονται από τον νομιμοποιούμενο φορέα στο δικαστήριο ή τη διοικητική αρχή που εξετάζει την αντιπροσωπευτική αγωγή θα πρέπει να τους διευκολύνουν να εκτιμήσουν κατά πόσον ο τρίτος δύναται να επηρεάσει τις διαδικαστικές αποφάσεις του νομιμοποιούμενου φορέα στο πλαίσιο της αντιπροσωπευτικής αγωγής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας επίδρασης επί των διακανονισμών, και κατά πόσον ο τρίτος παρέχει

³²

EE L 345 της 27.12.2017.

χρηματοδότηση για την αντιπροσωπευτική αγωγή επανόρθωσης κατά εναγομένου που αποτελεί ανταγωνιστή του χρηματοδότη ή κατά εναγομένου από τον οποίο εξαρτάται ο χρηματοδότης. Αν επιβεβαιωθεί κάποια από αυτές τις περιστάσεις, το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή θα πρέπει να έχει την εξουσία να απαιτήσει από τον νομιμοποιούμενο φορέα να απορρίψει τη σχετική χρηματοδότηση και, αν αυτό κριθεί αναγκαίο, την εξουσία να απορρίψει την ενεργητική νομιμοποίηση του νομιμοποιούμενου φορέα σε συγκεκριμένη υπόθεση.

- (26) Θα πρέπει να ενθαρρύνονται οι συλλογικοί εξωδικαστικοί διακανονισμοί που αποσκοπούν στην παροχή επανόρθωσης σε ζημιωθέντες καταναλωτές τόσο πριν από την άσκηση της αντιπροσωπευτικής αγωγής όσο και σε κάθε στάδιο της αντιπροσωπευτικής αγωγής.
- (27) Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέψουν ότι νομιμοποιούμενος φορέας και έμπορος που έχουν καταλήξει σε διακανονισμό σχετικά με την παροχή επανόρθωσης σε καταναλωτές που ζημιώνονται από εικαζόμενη παράνομη πρακτική του εν λόγω εμπόρου μπορούν να ζητήσουν από κοινού από δικαστήριο ή διοικητική αρχή να εγκρίνει τον διακανονισμό αυτόν. Το σχετικό αίτημα θα πρέπει να γίνει δεκτό από το δικαστήριο ή τη διοικητική αρχή μόνο αν δεν υφίσταται άλλη εν εξελίξει αντιπροσωπευτική αγωγή όσον αφορά την ίδια πρακτική. Αρμόδιο δικαστήριο ή διοικητική αρχή που εγκρίνει τέτοιο συλλογικό διακανονισμό πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα και τα δικαιώματα όλων των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των μεμονωμένων καταναλωτών. Οι μεμονωμένοι θιγόμενοι καταναλωτές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να δεχθούν ή να αρνηθούν να δεσμευτούν από τον σχετικό διακανονισμό.
- (28) Το δικαστήριο και η διοικητική αρχή θα πρέπει να έχουν την εξουσία να καλούν τον παραβάτη έμπορο και τον νομιμοποιούμενο φορέα που άσκησε την αντιπροσωπευτική αγωγή να αρχίσουν διαπραγματεύσεις με σκοπό την επίτευξη διακανονισμού ως προς την επανόρθωση πρέπει να παρασχεθεί στους οικείους καταναλωτές. Η απόφαση για το αν θα κληθούν οι διάδικοι να διευθετήσουν μια διαφορά εκτός δικαστηρίου θα πρέπει να λάβει υπόψη το είδος της παράβασης στην οποία αναφέρεται η αγωγή, τα χαρακτηριστικά των οικείων καταναλωτών, το πιθανό είδος αποκατάστασης που θα προσφερθεί, την βούληση των μερών να φτάσουν σε διακανονισμό, καθώς και την ταχύτητα της διαδικασίας.
- (29) Για να διευκολυνθεί η επανόρθωση της ζημίας μεμονωμένων καταναλωτών η οποία ζητείται βάσει τελικών αναγνωριστικών αποφάσεων σχετικά με την ευθύνη του εμπόρου έναντι των καταναλωτών που βλάπτονται από παράβαση, οι οποίες εκδίδονται στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικών αγωγών, το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή που εξέδωσε την απόφαση θα πρέπει να διαθέτει την εξουσία να ζητήσει από τον νομιμοποιούμενο φορέα και τον έμπορο να καταλήξουν σε συλλογικό διακανονισμό.
- (30) Κάθε εξωδικαστικός διακανονισμός που επιτυγχάνεται στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικής αγωγής ή βασίζεται σε τελική αναγνωριστική απόφαση θα πρέπει να εγκρίνεται από το οικείο δικαστήριο ή διοικητική αρχή, προκειμένου να εξασφαλιστεί η νομιμότητα και η αμεροληψία του, λαμβανομένων υπόψη των συμφερόντων και των δικαιωμάτων όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Οι μεμονωμένοι θιγόμενοι καταναλωτές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να δεχθούν ή να αρνηθούν να δεσμευτούν από τον σχετικό διακανονισμό.
- (31) Η εξασφάλιση της ενημέρωσης των καταναλωτών σχετικά με ασκηθείσα αντιπροσωπευτική αγωγή είναι κρίσιμη για την επιτυχία της. Οι καταναλωτές θα πρέπει να ενημερώνονται για την εν εξελίξει αντιπροσωπευτική αγωγή, για το γεγονός

ότι η πρακτική του εμπόρου έχει θεωρηθεί παραβίαση του νόμου, για τα δικαιώματά τους μετά τη διαπίστωση της παράβασης και για κάθε επακόλουθη ενέργεια στην οποία μπορούν να προβούν οι οικείοι καταναλωτές, ιδίως για να επιτύχουν επανόρθωση. Οι κίνδυνοι τους οποίους μπορεί να προκαλέσει για τη φήμη του εμπόρου η διάχυση πληροφοριών σχετικά με την παράβαση είναι επίσης σημαντικοί για την αποτροπή των εμπορών από το να παραβιάζουν τα δικαιώματα των καταναλωτών.

- (32) Για να είναι αποτελεσματική, η ενημέρωση θα πρέπει να είναι κατάλληλη και αναλογική σε σχέση με τις περιστάσεις της υπόθεσης. Ο παραβάτης έμπορος θα πρέπει να ενημερώσει κατάλληλα όλους τους οικείους καταναλωτές για τις τελικές διαταγές παράλειψης και αποζημίωσης που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της αντιπροσωπευτικής αγωγής, καθώς και σχετικά με τον εγκεκριμένο από δικαστήριο ή διοικητική αρχή διακανονισμό. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να παρέχονται, για παράδειγμα, στον ιστότοπο του εμπόρου, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε ηλεκτρονικές αγορές ή σε δημοφιλείς εφημερίδες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διανέμονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας. Ει δυνατόν, οι καταναλωτές θα πρέπει να ενημερώνονται ατομικά μέσω ηλεκτρονικών ή έντυπων επιστολών. Κατόπιν σχετικού αιτήματος, αυτή η ενημέρωση θα πρέπει να διατίθεται σε προσβάσιμη μορφή για άτομα με αναπηρία.
- (33) Για να ενισχυθεί η ασφάλεια δικαίου, να αποφευχθεί η ασυνέπεια στην εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και η διαδικαστική αποδοτικότητα των αντιπροσωπευτικών αγωγών και των πιθανών επακόλουθων αγωγών για επανόρθωση, η στοιχειοθέτηση μιας παράβασης που έχει διαπιστωθεί σε τελική απόφαση, συμπεριλαμβανομένης και τελικής διαταγής παράλειψης που έχει εκδοθεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, η οποία εκδίδεται από διοικητική αρχή ή δικαστήριο δεν θα πρέπει να επανακρίνεται σε επακόλουθες αγωγές που σχετίζονται με την ίδια παράβαση από τον ίδιο έμπορο όσον αφορά τη φύση της παράβασης και το υλικό, προσωπικό, χρονικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής της, όπως καθορίζεται από την εν λόγω τελική απόφαση. Όταν αγωγή που ζητά μέτρα εξάλειψης των συνεχιζόμενων συνεπειών της παράβασης, συμπεριλαμβανομένης της επανόρθωσης, ασκείται σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος μέλος όπου εκδόθηκε η τελική απόφαση που διαπιστώνει την παράβαση, η απόφαση θα πρέπει να συνιστά αμάχητο τεκμήριο ότι έλαβε χώρα η παράβαση.
- (34) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι μεμονωμένες αγωγές επανόρθωσης δύνανται να βασίζονται σε τελική αναγνωριστική απόφαση που εκδίδεται στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικής αγωγής. Θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα άσκησης τέτοιων αγωγών μέσω γρήγορων και απλοποιημένων διαδικασιών.
- (35) Οι αγωγές επανόρθωσης που βασίζονται σε διαπίστωση παράβασης από τελική διαταγή παράλειψης ή από τελική αναγνωριστική απόφαση σχετικά με την ευθύνη του εμπόρου έναντι των ζημιωθέντων καταναλωτών δυνάμει της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να παρεμποδίζονται από τους εθνικούς κανόνες για τις προθεσμίες παραγραφής. Η υποβολή αντιπροσωπευτικής αγωγής θα πρέπει να έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα ή να διακόπτει τις προθεσμίες παραγραφής για κάθε αγωγή επανόρθωσης για τους καταναλωτές τους οποίους αφορά η συγκεκριμένη αγωγή.
- (36) Οι αντιπροσωπευτικές αγωγές για διαταγές παράλειψης θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τη δέουσα διαδικαστική ταχύτητα. Οι διαταγές παράλειψης με προσωρινό αποτέλεσμα θα πρέπει πάντα να αντιμετωπίζονται μέσω ταχείας

διαδικασίας, προκειμένου να παρεμποδιστεί η πρόκληση περαιτέρω ζημίας από την παράβαση.

- (37) Η απόδειξη αποτελεί σημαντικό στοιχείο για να διαπιστωθεί κατά πόσον μια δεδομένη πρακτική συνιστά παράβαση του νόμου και κατά πόσον υπάρχει κίνδυνος επανάληψης, καθώς επίσης για να προσδιοριστούν οι καταναλωτές τους οποίους αφορά η παράβαση, να αποφασιστεί το θέμα της αποζημίωσης και να ενημερωθούν επαρκώς οι καταναλωτές τους οποίους αφορά η αντιπροσωπευτική αγωγή σχετικά με τις εν εξελίξει διαδικασίες και τα τελικά αποτελέσματα της αγωγής. Ωστόσο, οι σχέσεις επιχείρησης-καταναλωτή χαρακτηρίζονται από ασυμμετρία ενημέρωσης και ο έμπορος ενδέχεται να κατέχει αποκλειστικά την απαραίτητη ενημέρωση καθιστώντας την μη προσβάσιμη στον νομιμοποιούμενο φορέα. Συνεπώς, θα πρέπει να παρασχεθεί στους νομιμοποιούμενους φορείς το δικαίωμα να ζητήσουν από το αρμόδιο δικαστήριο ή τη διοικητική αρχή τη δημοσιοποίηση από τον έμπορο των αποδεικτικών στοιχείων που αφορούν την αξίωσή τους ή που είναι απαραίτητα για την επαρκή ενημέρωση των καταναλωτών τους οποίους αφορά η αντιπροσωπευτική αγωγή, χωρίς να είναι απαραίτητο γι' αυτούς να προσδιορίσουν μεμονωμένα αποδεικτικά στοιχεία. Η ανάγκη, το πεδίο εφαρμογής και η αναλογικότητα αυτής της δημοσιοποίησης θα πρέπει να εκτιμώνται με προσοχή από το δικαστήριο ή τη διοικητική αρχή που εξετάζει την αντιπροσωπευτική αγωγή, λαμβανομένης υπόψη της προστασίας των έννομων συμφερόντων των τρίτων και υπό την επιφύλαξη των ισχυόντων ενωσιακών και εθνικών κανόνων περί εμπιστευτικότητας.
- (38) Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των αντιπροσωπευτικών αγωγών, οι παραβάτες έμποροι θα πρέπει να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικές, αποτρεπτικές και αναλογικές κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τελική απόφαση που εκδίδεται στο πλαίσιο της αντιπροσωπευτικής αγωγής.
- (39) Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι αντιπροσωπευτικές αγωγές επιδιώκουν το δημόσιο συμφέρον μέσω της προστασίας των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι νομιμοποιούμενοι φορείς δεν συναντούν εμπόδια ως προς την άσκηση αντιπροσωπευτικών αγωγών δυνάμει τις παρούσας οδηγίας λόγω των εξόδων που συνεπάγεται η διαδικασία.
- (40) Η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ νομιμοποιούμενων φορέων προερχόμενων από διαφορετικά κράτη μέλη έχει αποδειχθεί χρήσιμη στην αντιμετώπιση των διασυνοριακών παραβάσεων. Είναι αναγκαίο να συνεχιστούν και να επεκταθούν τα μέτρα βελτίωσης των ικανοτήτων και συνεργασίας για μεγαλύτερο αριθμό νομιμοποιούμενων φορέων σε ολόκληρη την Ένωση, προκειμένου να αυξηθεί η χρήση των αντιπροσωπευτικών αγωγών που έχουν με διασυνοριακές επιπτώσεις.
- (41) Για να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι παραβάσεις που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις θα πρέπει να εξασφαλιστεί η αμοιβαία αναγνώριση της νομιμοποίησης των νομιμοποιούμενων φορέων που ορίζονται εκ των προτέρων σε ορισμένο κράτος μέλος προκειμένου να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές σε άλλο κράτος μέλος. Επιπλέον, οι νομιμοποιούμενοι φορείς από διαφορετικά κράτη μέλη θα πρέπει να δύνανται να ενώνουν τις δυνάμεις τους στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικής αγωγής ενώπιον ενός και μόνου δικαστηρίου, υπό την επιφύλαξη των οικείων κανόνων για την αρμόδια δικαιοδοσία. Για λόγους αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας, ένας νομιμοποιούμενος φορέας θα πρέπει να είναι σε θέση να ασκήσει αντιπροσωπευτική αγωγή στο όνομα άλλων νομιμοποιούμενων φορέων εκπροσωπώντας καταναλωτές από διαφορετικά κράτη μέλη.

- (42) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα εν λόγω δικαιώματα και αρχές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προστασίας και δίκαιης δίκης, καθώς και το δικαίωμα άμυνας.
- (43) Όσον αφορά το περιβαλλοντικό δίκαιο, η παρούσα οδηγία λαμβάνει υπόψη τη σύμβαση της ΟΕΕ-ΗΕ για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα («σύμβαση του Άαρχους»).
- (44) Οι στόχοι της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η θέσπιση ενός μηχανισμού αντιπροσωπευτικής αγωγής για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών με σκοπό να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών σε ολόκληρη την Ένωση και η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν επαρκώς από δράσεις που θα αναλάβουν αποκλειστικά τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω των διασυννοριακών επιπτώσεων των αντιπροσωπευτικών αγωγών, να επιτευχθούν καλύτερα από την Ένωση. Συνεπώς, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, του ίδιου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.
- (45) Σύμφωνα με την κοινή πολιτική δήλωση, της 28ης Σεπτεμβρίου 2011, των κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με τα επεξηγηματικά έγγραφα³³, τα κράτη μέλη ανέλαβαν να συνοδεύουν, στις περιπτώσεις όπου αυτό δικαιολογείται, την κοινοποίηση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο με ένα ή περισσότερα έγγραφα στα οποία θα επεξηγείται η σχέση μεταξύ των συστατικών στοιχείων μιας οδηγίας και των αντίστοιχων μερών των πράξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Όσον αφορά την παρούσα οδηγία, ο νομοθέτης θεωρεί ότι η διαβίβαση τέτοιων εγγράφων είναι δικαιολογημένη.
- (46) Ενδείκνυται να προβλεφθούν κανόνες για τη χρονική εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.
- (47) Επομένως, η οδηγία 2009/22/EK θα πρέπει να καταργηθεί,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Κεφάλαιο 1

Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία ορίζει κανόνες που επιτρέπουν στους νομιμοποιούμενους φορείς να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές οι οποίες αποσκοπούν στην προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τις

³³

EE C 369 της 17.12.2011, σ. 14.

απαραίτητες εγγυήσεις για την αποφυγή καταχρηστικών πρακτικών προσφυγής στη δικαιοσύνη.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να εισαγάγουν ή να διατηρήσουν σε ισχύ διατάξεις που αποσκοπούν να χορηγήσουν στους νομιμοποιούμενους φορείς ή σε κάθε άλλον ενδιαφερόμενο άλλα δικονομικά μέσα άσκησης αγωγών οι οποίες έχουν ως στόχο την προστασία των καταναλωτών σε εθνικό επίπεδο.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

3. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε αντιπροσωπευτικές αγωγές που ασκούνται κατά εμπόρων οι οποίοι παραβιάζουν τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου που απαριθμούνται στο παράρτημα I, με αποτέλεσμα να προκύπτει ή να ενδέχεται να προκύψει ζημία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών. Εφαρμόζεται σε εγχώριες και διασυνοριακές παραβάσεις, συμπεριλαμβανομένων και των παραβάσεων που έπαυσαν προτού κινηθεί ή ολοκληρωθεί η αντιπροσωπευτική αγωγή.
4. Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει τους κανόνες οι οποίοι θεσπίζουν συμβατικά ή εξωσυμβατικά μέσα έννομης προστασίας που τίθενται στη διάθεση των καταναλωτών για τέτοιες παραβάσεις δυνάμει του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.
5. Η παρούσα οδηγία ισχύει με την επιφύλαξη των κανόνων της Ένωσης περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, και ιδίως των κανόνων περί δικαιοδοσίας των δικαστηρίων και εφαρμοστέου δικαίου.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- (1) «καταναλωτής»: κάθε φυσικό πρόσωπο που ενεργεί για σκοπούς που δεν εντάσσονται στην εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή επαγγελματική του δραστηριότητα·
- (2) «έμπορος»: κάθε φυσικό πρόσωπο ή κάθε νομικό πρόσωπο, ιδιωτικό ή δημόσιο, το οποίο ενεργεί, μεταξύ άλλων μέσω οποιουδήποτε άλλου προσώπου που ενεργεί εξ ονόματός του ή για λογαριασμό του, για σκοπούς που αφορούν την εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή επαγγελματική του δραστηριότητα·
- (3) «συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών»: τα συμφέροντα ορισμένων καταναλωτών·
- (4) «αντιπροσωπευτική αγωγή»: αγωγή για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών στην οποία δεν είναι διάδικοι οι ενδιαφερόμενοι καταναλωτές·
- (5) «πρακτική»: κάθε πράξη ή παράλειψη ενός εμπόρου·
- (6) «τελική απόφαση»: απόφαση δικαστηρίου κράτους μέλους που δεν μπορεί ή δεν μπορεί πλέον να προσβληθεί με έφεση (ανέκκλητη ή τελεσίδικη απόφαση) ή απόφαση διοικητικής αρχής που δεν μπορεί πλέον να υποβληθεί σε δικαστική επανεξέταση.

Κεφάλαιο 2

Αντιπροσωπευτικές αγωγές

Άρθρο 4

Νομιμοποιούμενοι φορείς

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη δυνατότητα άσκησης αντιπροσωπευτικών αγωγών από τους νομιμοποιούμενους φορείς οι οποίοι, κατόπιν αιτήματός τους, ορίζονται από τα κράτη μέλη εκ των προτέρων για τον σκοπό αυτό και καταχωρίζονται σε δημοσίως διαθέσιμο κατάλογο.

Τα κράτη μέλη ορίζουν φορέα ως νομιμοποιούμενο φορέα αν αυτός συμμορφώνεται με τα ακόλουθα κριτήρια:

- α) έχει δεόντως συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους·
- β) έχει έννομο συμφέρον να επιδιώξει την τήρηση των διατάξεων του ενωσιακού δικαίου που καλύπτει η παρούσα οδηγία·
- γ) έχει μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

Τα κράτη μέλη αξιολογούν σε τακτική βάση κατά πόσον ο νομιμοποιούμενος φορέας εξακολουθεί να συμμορφώνεται με τα εν λόγω κριτήρια. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι ο νομιμοποιούμενος φορέας χάνει το καθεστώς του ως νομιμοποιούμενου φορέα δυνάμει της παρούσας οδηγίας, αν παύσει να συμμορφώνεται με ένα ή περισσότερα από τα κριτήρια που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν νομιμοποιούμενο φορέα σε βάση ad hoc για μια ορισμένη αντιπροσωπευτική αγωγή, κατόπιν αιτήματός του, αν συμμορφώνεται με τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι επιλέξιμοι για το καθεστώς του νομιμοποιούμενου φορέα είναι ιδίως οι οργανώσεις καταναλωτών και οι ανεξάρτητοι δημόσιοι φορείς. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ως νομιμοποιούμενους φορείς οργανώσεις καταναλωτών που εκπροσωπούν μέλη από περισσότερα του ενός κράτη μέλη.
4. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν κανόνες που προσδιορίζουν τους νομιμοποιούμενους φορείς οι οποίοι μπορούν να ζητούν όλα τα μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 6 και τους νομιμοποιούμενους φορείς οι οποίοι μπορούν να ζητούν μόνο ένα ή περισσότερα από αυτά τα μέτρα.
5. Η συμμόρφωση ενός νομιμοποιούμενου φορέα με τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν θίγει το δικαίωμα του δικαστηρίου ή της διοικητικής αρχής να εξετάσει κατά πόσον ο σκοπός του νομιμοποιούμενου φορέα δικαιολογεί την ανάληψη δράσης από αυτόν σε ορισμένη υπόθεση σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1.

Άρθρο 5

Αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη δυνατότητα άσκησης αντιπροσωπευτικών αγωγών ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών από τους νομιμοποιούμενους φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ, αφενός, των κύριων στόχων του φορέα και, αφετέρου, των χορηγούμενων δυνάμει του ενωσιακού δικαίου δικαιωμάτων τα οποία υποστηρίζεται ότι έχουν παραβιαστεί και σε σχέση με τα οποία ασκείται η αγωγή.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι νομιμοποιούμενοι φορείς έχουν το δικαίωμα να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές ζητώντας τα ακόλουθα μέτρα:
 - α) διαταγή παράλειψης ως προσωρινό μέτρο για την παύση της πρακτικής ή, αν η πρακτική δεν έχει ασκηθεί ακόμη, υφίσταται όμως επικείμενος κίνδυνος, για την απαγόρευση της πρακτικής·
 - β) διαταγή παράλειψης, η οποία διαπιστώνει ότι η πρακτική συνιστά παράβαση του νόμου και, αν αυτό κριθεί αναγκαίο, διατάσσει την παύση της πρακτικής ή, αν η πρακτική δεν έχει ασκηθεί ακόμη, υφίσταται όμως επικείμενος κίνδυνος, την απαγόρευση της πρακτικής.

Για να ζητήσουν την έκδοση διαταγών παράλειψης, οι νομιμοποιούμενοι φορείς δεν χρειάζεται να εξασφαλίσουν την εντολή των μεμονωμένων θιγόμενων καταναλωτών ούτε να παράσχουν αποδεικτικά στοιχεία για την πραγματική ζημία ή βλάβη την οποία υπέστησαν οι συγκεκριμένοι καταναλωτές ή για την πρόθεση ή αμέλεια του εμπόρου.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι νομιμοποιούμενοι φορείς έχουν το δικαίωμα να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές ζητώντας μέτρα εξάλειψης των συνεχιζόμενων συνεπειών της παράβασης. Τα μέτρα αυτά ζητούνται βάσει τελικής απόφασης που διαπιστώνει ότι η πρακτική παραβιάζει πράξεις του ενωσιακού δικαίου που απαριθμούνται στο παράρτημα I και ζημιώνει τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένης της τελικής διαταγής παράλειψης που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β).
4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 4 παράγραφος 4, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι νομιμοποιούμενοι φορείς μπορούν να ζητούν μέτρα εξάλειψης των συνεχιζόμενων συνεπειών της παράβασης μαζί με τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στο πλαίσιο μίας και μόνης αντιπροσωπευτικής αγωγής.

Άρθρο 6

Μέτρα επανόρθωσης

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 5 παράγραφος 3, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι νομιμοποιούμενοι φορείς δικαιούνται να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές ζητώντας την έκδοση διαταγής επανόρθωσης που υποχρεώνει τον έμπορο να προβλέπει, μεταξύ άλλων, αποζημίωση, επισκευή, αντικατάσταση, μείωση τιμής, καταγγελία της σύμβασης ή επιστροφή του καταβληθέντος αντιτίμου, κατά περίπτωση. Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν την εντολή των μεμονωμένων οικείων καταναλωτών προτού ληφθεί αναγνωριστική απόφαση ή εκδοθεί διαταγή επανόρθωσης.

Ο νομιμοποιούμενος φορέας παρέχει επαρκή ενημέρωση, όπως απαιτείται δυνάμει του εθνικού δικαίου, προκειμένου να στηρίξει την αγωγή, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των καταναλωτών τους οποίους η αφορά η αγωγή, καθώς και των προς επίλυση πραγματικών και νομικών ζητημάτων.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις στις οποίες, λόγω των χαρακτηριστικών της ατομικής ζημίας των θιγόμενων καταναλωτών, η ποσοτικοποίηση της ατομικής επανόρθωσης είναι πολύπλοκη, μπορούν να εξουσιοδοτήσουν δικαστήριο ή διοικητική αρχή να εκδώσει, αντί διαταγής επανόρθωσης, αναγνωριστική απόφαση που διαπιστώνει την ευθύνη του εμπόρου έναντι των καταναλωτών που βλάπτονται από παραβίαση πράξεων του ενωσιακού δικαίου οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα Ι.
3. Η παράγραφος 2 δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις στις οποίες:
 - α) οι καταναλωτές οι οποίοι θίγονται από την παράβαση μπορούν να ταυτοποιηθούν και υπέστησαν συγκρίσιμη ζημία η οποία προκλήθηκε από την ίδια πρακτική σε ορισμένη χρονική περίοδο ή αγορά. Στις περιπτώσεις αυτές, η απαίτηση εντολής των μεμονωμένων οικείων καταναλωτών δεν συνιστά όρο για την κίνηση της αγωγής. Η επιδικαζόμενη επανόρθωση διοχετεύεται στους θιγόμενους καταναλωτές·
 - β) οι καταναλωτές υπέστησαν ζημία μικρής σημασίας και θα ήταν δυσανάλογο να δοθεί επανόρθωση σ' αυτούς. Στις περιπτώσεις αυτές, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι δεν απαιτείται εντολή των μεμονωμένων οικείων καταναλωτών. Η επιδικαζόμενη επανόρθωση διοχετεύεται σε δημόσιο σκοπό που εξυπηρετεί τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών.
4. Η επανόρθωση που λαμβάνεται μέσω τελικής απόφασης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 δεν θίγει επιπλέον δικαιώματα επανόρθωσης που ενδέχεται να έχουν οι θιγόμενοι καταναλωτές δυνάμει του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.

Άρθρο 7

Χρηματοδότηση

1. Ο νομιμοποιούμενος φορέας που ζητά την έκδοση διαταγής επανόρθωσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1, δηλώνει σε πρώιμο στάδιο της αγωγής την προέλευση των κεφαλαίων που χρησιμοποιεί για τη δραστηριότητά του γενικά και των κεφαλαίων που χρησιμοποιεί προς στήριξη της αγωγής ειδικότερα. Αποδεικνύει ότι διαθέτει επαρκείς χρηματοοικονομικούς πόρους, προκειμένου να εκπροσωπεί τα βέλτιστα συμφέροντα των θιγόμενων καταναλωτών και να αντιμετωπίσει οποιεσδήποτε πρόσθετες δαπάνες σε περίπτωση αποτυχίας της αγωγής.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, αν η αντιπροσωπευτική αγωγή επανόρθωσης χρηματοδοτείται από τρίτον, απαγορεύεται σ' αυτόν τον τρίτο:
 - α) να επηρεάζει αποφάσεις του νομιμοποιούμενου φορέα στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικής αγωγής, συμπεριλαμβανομένων και των διακανονισμών·
 - β) να χρηματοδοτεί συλλογική αγωγή κατά εναγομένου ο οποίος είναι ανταγωνιστής του χρηματοδότη ή κατά εναγομένου από τον οποίο εξαρτάται ο χρηματοδότης.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα δικαστήρια και οι διοικητικές αρχές έχουν την εξουσία να εκτιμούν τις περιστάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και, συνακόλουθα, να απαιτούν από τον νομιμοποιούμενο φορέα να αρνείται τη σχετική χρηματοδότηση και, αν αυτό κριθεί απαραίτητο, να απορρίπτουν την ενεργητική νομιμοποίηση του φορέα σε συγκεκριμένη υπόθεση.

Άρθρο 8

Διακανονισμοί

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι νομιμοποιούμενος φορέας και έμπορος που έχουν καταλήξει σε διακανονισμό αναφορικά με την επανόρθωση των καταναλωτών που θίγονται από εικαζόμενη παράνομη πρακτική του εν λόγω εμπόρου μπορούν να ζητήσουν από κοινού από δικαστήριο ή διοικητική αρχή να εγκρίνει τον διακανονισμό αυτόν. Το σχετικό αίτημα θα πρέπει να γίνεται δεκτό από το δικαστήριο ή τη διοικητική αρχή μόνο αν δεν υπάρχει άλλη εν εξελίξει αντιπροσωπευτική αγωγή ενώπιον δικαστηρίου ή διοικητικής αρχής του ίδιου κράτους μέλους όσον αφορά τον ίδιο έμπορο και την ίδια πρακτική.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι σε κάθε δεδομένη στιγμή στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικών αγωγών, το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή δύναται να καλέσει τον νομιμοποιούμενο φορέα και τον εναγόμενο, αφού έχει διαβουλευθεί μαζί τους, να καταλήξουν σε διακανονισμό σχετικά με την επανόρθωση εντός ορισμένης εύλογης προθεσμίας.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή που εξέδωσε την τελική αναγνωριστική απόφαση που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 διαθέτει την εξουσία να ζητήσει από τους διαδίκους της αντιπροσωπευτικής αγωγής να καταλήξουν εντός ορισμένης εύλογης προθεσμίας σε διακανονισμό όσον αφορά την επανόρθωση που πρέπει να παρασχεθεί στους καταναλωτές βάσει αυτής της τελικής απόφασης.
4. Οι διακανονισμοί που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3 υπόκεινται στον έλεγχο του δικαστηρίου ή της διοικητικής αρχής. Το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή αξιολογεί τη νομιμότητα και την αμεροληψία του διακανονισμού, λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματα και τα συμφέροντα όλων των μερών, συμπεριλαμβανομένων των θιγόμενων καταναλωτών.
5. Εάν ο διακανονισμός που αναφέρεται στην παράγραφο 2 δεν επιτευχθεί εντός των καθορισμένων προθεσμιών ή εάν δεν εγκριθεί ο διακανονισμός, το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή συνεχίζουν την αντιπροσωπευτική αγωγή.
6. Οι μεμονωμένοι θιγόμενοι καταναλωτές έχουν τη δυνατότητα να δεχθούν ή να αρνηθούν να δεσμευτούν από τους διακανονισμούς που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3. Η επανόρθωση που λαμβάνεται μέσω διακανονισμού σύμφωνα με την παράγραφο 4 δεν θίγει τυχόν επιπλέον δικαιώματα επανόρθωσης που ενδέχεται να διαθέτουν οι θιγόμενοι καταναλωτές δυνάμει του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.

Άρθρο 9

Ενημέρωση σχετικά με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή επιβάλλει στον παραβάτη έμπορο την υποχρέωση να ενημερώσει με δικά του έξοδα τους θιγόμενους καταναλωτές σχετικά με τις τελικές αποφάσεις οι οποίες προβλέπουν τα μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 6, καθώς και σχετικά με τους εγκεκριμένους διακανονισμούς που αναφέρονται στο άρθρο 8, με μέσα κατάλληλα για τη συγκεκριμένη υπόθεση και εντός καθορισμένων προθεσμιών, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της χωριστής κοινοποίησης σε όλους τους οικείους καταναλωτές.

2. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν, σε κατανοητή γλώσσα, την επεξήγηση του αντικειμένου της αντιπροσωπευτικής αγωγής, τις έννομες συνέπειές της και, ενδεχομένως, τα επακόλουθα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από τους οικείους καταναλωτές.

Άρθρο 10

Συνέπειες των τελικών αποφάσεων

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η παράβαση που βλάπτει τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών και η οποία έχει διαπιστωθεί με τελική απόφαση διοικητικής αρχής ή δικαστηρίου, συμπεριλαμβανομένης της τελικής διαταγής παράλειψης που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο β), θεωρείται ότι τεκμηριώνει κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο την ύπαρξη της εν λόγω παράβασης για τους σκοπούς κάθε άλλης αγωγής με την οποία ζητείται επανόρθωση ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων κατά του ίδιου εμπόρου για την ίδια παράβαση.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η τελική απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και η οποία ελήφθη σε άλλο κράτος μέλος θεωρείται από τα εθνικά τους δικαστήρια ή τις διοικητικές τους αρχές ως αμάχητο τεκμήριο ότι έλαβε χώρα παράβαση.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η τελική αναγνωριστική απόφαση που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 θεωρείται ότι τεκμηριώνει κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο την ευθύνη του εμπόρου έναντι των θιγόμενων από την παράβαση καταναλωτών για τους σκοπούς κάθε άλλης αγωγής με την οποία ζητείται επανόρθωση ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων κατά του ίδιου εμπόρου για την ίδια παράβαση. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι είναι διαθέσιμες, μέσω γρήγορων και απλοποιημένων διαδικασιών, τέτοιες αγωγές επανόρθωσης που ασκούνται ατομικά από τους καταναλωτές.

Άρθρο 11

Αναστολή της προθεσμίας παραγραφής

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η υποβολή αντιπροσωπευτικής αγωγής που αναφέρεται στα άρθρα 5 και 6 έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή ή τη διακοπή των προθεσμιών παραγραφής που ισχύουν για οποιαδήποτε αγωγή επανόρθωσης των οικείων καταναλωτών, αν τα σχετικά δικαιώματα υπόκεινται σε προθεσμία παραγραφής δυνάμει του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.

Άρθρο 12

Ταχύτητα της διαδικασίας

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίζουν ότι οι αντιπροσωπευτικές αγωγές που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 6 αντιμετωπίζονται με τη δέουσα ταχύτητα.
2. Οι αντιπροσωπευτικές αγωγές για διαταγή παράλειψης με τη μορφή του προσωρινού μέτρου το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο α) εξετάζονται μέσω ταχείας διαδικασίας.

Άρθρο 13

Αποδεικτικά στοιχεία

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, κατόπιν αιτήματος νομιμοποιούμενου φορέα που έχει υποβάλει λογικώς διαθέσιμα γεγονότα και αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία επαρκούν για την υποστήριξη της αντιπροσωπευτικής αγωγής, και έχει υποδείξει αποδεικτικά στοιχεία που εμπίπτουν στον έλεγχο του εναγομένου, το δικαστήριο ή η διοικητική αρχή μπορεί να διατάξει, σύμφωνα με τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες, την υποβολή αυτών των στοιχείων από τον εναγόμενο, υπό την επιφύλαξη των εφαρμοστέων ενωσιακών και εθνικών κανόνων περί εμπιστευτικότητας.

Άρθρο 14

Κυρώσεις

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κανόνες για τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις τελικές αποφάσεις που εκδίδονται στο πλαίσιο της αντιπροσωπευτικής αγωγής και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι κυρώσεις μπορούν να έχουν τη μορφή προστίμων.
3. Όταν αποφασίζουν σχετικά με τη διανομή των εσόδων από πρόστιμα, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών.
4. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις διατάξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 το αργότερο έως τις/την [ημερομηνία μεταφοράς της παρούσας οδηγίας] και κοινοποιούν χωρίς καθυστέρηση κάθε επακόλουθη τροποποίηση που τις επηρεάζει.

Άρθρο 15

Υποστήριξη των νομιμοποιούμενων φορέων

1. Τα κράτη μέλη, για να εξασφαλίσουν ότι τα διαδικαστικά έξοδα που συνδέονται με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές δεν συνιστούν για τους νομιμοποιούμενους φορείς οικονομικά εμπόδια που δεν τους επιτρέπουν να ασκούν αποτελεσματικά το δικαίωμα να ζητούν τα μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 6, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, όπως είναι ο περιορισμός των εφαρμοστέων δικαστικών ή διοικητικών τελών, η παροχή πρόσβασης σε νομική συνδρομή, όπου απαιτείται, ή η παροχή δημόσιας χρηματοδότησης για τον σκοπό αυτόν.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι, σε υποθέσεις στις οποίες οι νομιμοποιούμενοι φορείς υποχρεούνται να ενημερώνουν τους οικείους καταναλωτές σχετικά με την εν εξελίξει αντιπροσωπευτική αγωγή, η σχετική δαπάνη μπορεί να ανακτηθεί από τον έμπορο, αν η αγωγή τελεσφορήσει.
3. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή υποστηρίζουν και διευκολύνουν τη συνεργασία των νομιμοποιούμενων φορέων και την ανταλλαγή και διάχυση των βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών τους όσον αφορά την επίλυση των διασυνοριακών και εγχώριων παραβάσεων.

Άρθρο 16

Διασυνοριακές αντιπροσωπευτικές αγωγές

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι κάθε νομιμοποιούμενος φορέας που έχει οριστεί εκ των προτέρων σε ένα κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 μπορεί να υποβάλει αγωγή στα δικαστήρια ή τις διοικητικές αρχές άλλου κράτους μέλους επικαλούμενος τον διαθέσιμο στο κοινό κατάλογο ο οποίος αναφέρεται στο εν λόγω άρθρο. Τα δικαστήρια ή οι διοικητικές αρχές δέχονται τον κατάλογο αυτό ως απόδειξη της ικανότητας του νομιμοποιούμενου φορέα να ασκήσει αγωγή, επιφυλασσόμενες του δικαιώματός τους να εξετάσουν κατά πόσον ο σκοπός του φορέα δικαιολογεί την έγερση αγωγής στη συγκεκριμένη περίπτωση.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, αν η παράβαση επηρεάζει ή ενδέχεται να επηρεάσει καταναλωτές από διαφορετικά κράτη μέλη, η αντιπροσωπευτική αγωγή μπορεί να ασκηθεί σε αρμόδιο δικαστήριο ή σε αρμόδια διοικητική αρχή κράτους μέλους από διάφορους νομιμοποιούμενους φορείς διαφορετικών κρατών μελών οι οποίοι ενεργούν από κοινού ή εκπροσωπούνται από έναν και μόνο νομιμοποιούμενο φορέα για την προστασία του συλλογικού συμφέροντος καταναλωτών που προέρχονται από διαφορετικά κράτη μέλη.
3. Για τους σκοπούς των διασυνοριακών αντιπροσωπευτικών αγωγών και με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που χορηγούνται σε άλλους φορείς δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τον κατάλογο των νομιμοποιούμενων φορέων που ορίστηκαν εκ των προτέρων. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν επίσης στην Επιτροπή την ονομασία και τον σκοπό αυτών των νομιμοποιούμενων φορέων. Η Επιτροπή δημοσιοποιεί και επικαιροποιεί τις πληροφορίες αυτές.
4. Αν κράτος μέλος ή η Επιτροπή εγείρει ανησυχίες όσον αφορά τη συμμόρφωση νομιμοποιούμενου φορέα με τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1, το κράτος μέλος που όρισε τον εν λόγω φορέα διερευνά τις ανησυχίες και, κατά περίπτωση, ανακαλεί τον ορισμό, αν δεν υπάρχει συμμόρφωση με ένα ή περισσότερα από τα κριτήρια.

Κεφάλαιο 3

Τελικές διατάξεις

Άρθρο 17

Κατάργηση

Η οδηγία 2009/22/ΕΚ καταργείται από [την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής της παρούσας οδηγίας] με την επιφύλαξη του άρθρου 20 παράγραφος 2.

Οι παραπομπές στην καταργούμενη οδηγία νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που παρατίθεται στο παράρτημα II.

Άρθρο 18

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

1. Το νωρίτερο 5 έτη από την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή διενεργεί αξιολόγηση της παρούσας οδηγίας και υποβάλλει έκθεση σχετικά με τις κύριες διαπιστώσεις της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Η αξιολόγηση διενεργείται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. Στην έκθεση, η Επιτροπή αξιολογεί ιδιαίτερα το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 και στο παράρτημα I.
2. Το αργότερο ένα έτος από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσον οι κανόνες που ισχύουν στον τομέα των δικαιωμάτων των επιβατών αεροπορικών και σιδηροδρομικών γραμμών προσφέρουν επαρκές επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων των καταναλωτών, συγκρίσιμο με το επίπεδο που προβλέπεται δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Αν διαπιστωθεί ότι τα επίπεδα προστασίας είναι συγκρίσιμα, η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις, οι οποίες δύνανται ιδίως να αφορούν την αφαίρεση των πράξεων οι οποίες αναφέρονται στα σημεία 10 και 15 του παραρτήματος I από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 2.
3. Τα κράτη μέλη παρέχουν σε ετήσια βάση στην Επιτροπή, για πρώτη φορά το αργότερο 4 έτη από την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τις ακόλουθες πληροφορίες, που είναι απαραίτητες για την εκπόνηση της έκθεσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1:
 - α) τον αριθμό των αντιπροσωπευτικών αγωγών που ασκήθηκαν δυνάμει της παρούσας οδηγίας ενώπιον διοικητικών και δικαστικών αρχών·
 - β) το είδος του νομιμοποιούμενου φορέα που άσκησε τις αγωγές·
 - γ) το είδος της παράβασης που αντιμετωπίστηκε στο πλαίσιο των αντιπροσωπευτικών αγωγών, τους διαδικίους των αντιπροσωπευτικών αγωγών και τον οικονομικό τομέα που αφορούν οι αντιπροσωπευτικές αγωγές·
 - δ) τη διάρκεια της διαδικασίας από την έγερση της αγωγής μέχρι την έκδοση των τελικών διαταγών παράλειψης που αναφέρονται στο άρθρο 5, των διαταγών επανόρθωσης ή των αναγνωριστικών αποφάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 6 ή μέχρι την τελική αποδοχή του διακανονισμού που αναφέρεται στο άρθρο 8·
 - ε) τα αποτελέσματα των αντιπροσωπευτικών αγωγών·
 - στ) τον αριθμό των νομιμοποιούμενων φορέων που συμμετέχουν σε μηχανισμό συνεργασίας και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 3.

Άρθρο 19

Μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν, το αργότερο στις/την [18 μήνες από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις εν λόγω διατάξεις από ...[6 μήνες μετά την λήξη της προθεσμίας μεταφοράς].

Οι διατάξεις αυτές, όταν εκδίδονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 20

Μεταβατικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις μεταφοράς της παρούσας οδηγίας σε παραβάσεις που ξεκίνησαν μετά την/τις [ημερομηνία εφαρμογής της παρούσας οδηγίας].
2. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις μεταφοράς της οδηγίας 2009/22/EK σε παραβάσεις που ξεκίνησαν πριν από την/τις [ημερομηνία εφαρμογής της παρούσας οδηγίας].

Άρθρο 21

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 22

Παραλήπτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

- 1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας
- 1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής στη δομή ΔΒΔ/ΠΒΔ
- 1.3. Χαρακτήρας της πρότασης/πρωτοβουλίας
- 1.4. Στόχος/-οι
- 1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας
- 1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικές επιπτώσεις
- 1.7. Προβλεπόμενος/-οι τρόπος/-οι διαχείρισης

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

- 2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων
- 2.2. Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου
- 2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

- 3.1. Τομέας/-είς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται
- 3.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις δαπάνες
 - 3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις δαπάνες
 - 3.2.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις επιχειρησιακές πιστώσεις
 - 3.2.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα
 - 3.2.4. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο
 - 3.2.5. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση
- 3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών και με την κατάργηση της οδηγίας 2009/22/EK περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής στη δομή ΔΒΔ/ΠΒΔ³⁴

Τίτλος 33 -Δικαιοσύνη και Καταναλωτές - Κεφάλαιο 33 02 01- Πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια»

Πεδίο εφαρμογής άλλων σχετικών τομέων πολιτικής - Βλέπε παράρτημα 1 της πρότασης

1.3. Χαρακτήρας της πρότασης/πρωτοβουλίας

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά νέα δράση

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά νέα δράση μετά από πιλοτικό έργο/προπαρασκευαστική δράση³⁵

X Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά την παράταση υφιστάμενης δράσης

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά δράση προσανατολισμένη σε νέα δράση

1.4. Στόχος/-οι

1.4.1. Πολυετείς στρατηγικοί στόχοι της Επιτροπής τους οποίους αφορά η πρόταση/πρωτοβουλία

Δικαιότερη και βαθύτερη εσωτερική αγορά· ψηφιακή ενιαία αγορά

ΓΔ JUST -Πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια», ειδικός στόχος αριθ. 9 σχετικά με την καταναλωτική πολιτική:

- να μπορούν οι ιδιώτες, με την ιδιότητά τους ως καταναλωτών στην εσωτερική αγορά, να επιβάλλουν τα δικαιώματα που αντλούν από το ενωσιακό δίκαιο.

Ειδικός στόχος της πρότασης:

- Με τη βελτίωση των αντιπροσωπευτικών αγωγών, ο στόχος είναι η μείωση του αριθμού των παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου που επηρεάζουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών και, συνεπώς, η βελτίωση της συμμόρφωσης και η εξάλειψη των ζημιών που υφίστανται οι καταναλωτές.

Ειδικός στόχος της προτεινόμενης προϋπολογισθείσας δράσης:

- Συνέχιση και επέκταση των μέτρων εκπαίδευσης και συνεργασίας για μεγαλύτερο αριθμό νομιμοποιούμενων φορέων σε ολόκληρη την ΕΕ,

³⁴

ΔΒΔ: διαχείριση βάσει δραστηριοτήτων· ΠΒΔ: προϋπολογισμός βάσει δραστηριοτήτων.

³⁵

Αναφερόμενα στο άρθρο 54 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

προκειμένου να αυξηθεί η χρήση των αντιπροσωπευτικών αγωγών με διασυνοριακές επιπτώσεις.

1.4.2. Ειδικοί στόχοι και δραστηριότητες ΔΒΔ/ΠΒΔ

Σχετικές δραστηριότητες ΔΒΔ/ΠΒΔ

Εργασίες ανάλυσης (συλλογή δεδομένων και στατιστικών)

Αμοιβαία μάθηση και συνεργασία (εκδηλώσεις, πλατφόρμα ηλεκτρονικής ανταλλαγής, μέσα εξ αποστάσεως επικοινωνίας)

1.4.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις

Να προσδιοριστούν τα αποτελέσματα που αναμένεται να έχει η πρόταση/πρωτοβουλία όσον αφορά τους/τις στοχευόμενους/-ες δικαιούχους/ομάδες.

Για τους καταναλωτές: υψηλότερο επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και μείωση της ζημίας που προκαλείται στους καταναλωτές, καθώς θα υπάρξουν ενισχυμένοι μηχανισμοί συλλογικής επανόρθωσης σε καταστάσεις ομαδικής ζημίας και, συνεπώς, ισχυρότερα κίνητρα συμμόρφωσης των εμπόρων με το δίκαιο των καταναλωτών της ΕΕ.

Για τους νομιμοποιούμενους φορείς: Νέα μέτρα και σαφέστεροι κανόνες για τους νομιμοποιούμενους φορείς που δύνανται να ασκούν αντιπροσωπευτικές αγωγές, ιδίως σε διασυνοριακές υποθέσεις.

Για τους εμπόρους: Οι έμποροι θα επωφεληθούν από περισσότερο ισότιμους όρους ανταγωνισμού και από την αύξηση του δίκαιου ανταγωνισμού.

1.4.4. Δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων

Να προσδιοριστούν οι δείκτες για την παρακολούθηση της υλοποίησης της πρότασης/πρωτοβουλίας.

Το άρθρο 18 (Παρακολούθηση και αξιολόγηση) της παρούσας οδηγίας απαιτεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν στατιστικές πληροφορίες όσον αφορά τους ακόλουθους δείκτες:

- τον αριθμό των αντιπροσωπευτικών αγωγών που ασκήθηκαν δυνάμει της παρούσας οδηγίας ενώπιον διοικητικών και δικαστικών αρχών·
- το είδος του νομιμοποιούμενου φορέα που άσκησε τις αγωγές·
- το είδος της παράβασης που αντιμετωπίστηκε στο πλαίσιο των αντιπροσωπευτικών αγωγών, τους διαδίκους στις αντιπροσωπευτικές αγωγές και τον οικονομικό τομέα που αφορούν οι αντιπροσωπευτικές αγωγές·
- τη διάρκεια της διαδικασίας από την έγερση της αγωγής μέχρι την έκδοση των τελικών διαταγών παράλειψης που αναφέρονται στο άρθρο 5, των διαταγών επανόρθωσης ή των αναγνωριστικών αποφάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 6 ή την τελική αποδοχή του διακανονισμού που αναφέρεται στο άρθρο 8 της παρούσας οδηγίας·
- τα τελικά αποτελέσματα των αντιπροσωπευτικών αγωγών (π.χ. διακανονισμών, διαταγών επανόρθωσης)·

- τον αριθμό των νομιμοποιούμενων φορέων που συμμετέχουν σε μηχανισμό συνεργασίας και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 3 της οδηγίας.

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών

Η πρόταση επιδιώκει τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας αγωγών παράλειψης και τη θέσπιση μέτρων για την εξάλειψη των συνεπειών των παραβιάσεων των δικαιωμάτων των καταναλωτών. Με τη βελτίωση των αντιπροσωπευτικών αγωγών, ο στόχος είναι η μείωση του αριθμού των παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου που επηρεάζουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών και, συνεπώς, η βελτίωση της συμμόρφωσης και η εξάλειψη των βλαβών που υφίστανται οι καταναλωτές.

1.5.2. Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης

Οι καταναλωτές δεν διαθέτουν ακόμη πρόσβαση σε αποτελεσματικές ευκαιρίες επανόρθωσης σε όλα τα κράτη μέλη. Οι σημαντικές ανισότητες που εντοπίζονται ανάμεσα στα κράτη μέλη όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της ισχύουσας οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως απαιτούν την παρέμβαση της ΕΕ, ιδίως υπό το πρίσμα των διασυννοριακών της επιπλοκών. Η ανάληψη δράσης μόνο από τα κράτη μέλη ενδέχεται να επιφέρει περαιτέρω κατακερματισμό, ο οποίος με τη σειρά του θα διατηρούσε την άνιση μεταχείριση των καταναλωτών και των εμπόρων στην εσωτερική αγορά και τα διαφορετικά επίπεδα έννομης προστασίας των καταναλωτών στην Ένωση και εν τέλει θα οδηγούσε στην αποδυνάμωση της ενιαίας αγοράς για τους καταναλωτές.

1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

Η έκθεση της Επιτροπής του 2008 σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία αγωγών παραλείψεως χρησιμοποιήθηκε με κάποια επιτυχία στις εθνικές παραβάσεις, αλλά ήταν λιγότερο αποτελεσματική ως προς τις διασυννοριακές παραβάσεις, κυρίως λόγω της απουσίας πόρων των νομιμοποιούμενων φορέων, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις διαφορετικές διαδικασίες στα διάφορα κράτη μέλη. Η έκθεση της Επιτροπής του 2012 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία αγωγών παραλείψεως θα είχε σημαντική δυναμική, εάν αντιμετωπίζονταν οι ελλείψεις, ιδίως οι υψηλές δαπάνες που αφορούν τις διαδικασίες, η διάρκεια και η πολυπλοκότητα των διαδικασιών, τα σχετικά περιορισμένα αποτελέσματα των δικαστικών αποφάσεων επί αγωγών παραλείψεως για τους καταναλωτές και η δυσκολία εκτέλεσής τους. Η συνολική αξιολόγηση της οδηγίας περί των αγωγών παραλείψεως κατά τον έλεγχο καταλληλότητας της ενωσιακής νομοθεσίας για τους καταναλωτές και την εμπορία, που διενεργήθηκε από την Επιτροπή το 2017, εντόπισε πολλά από τα ίδια εμπόδια, ιδίως την έλλειψη επαρκούς έννομης προστασίας για τους καταναλωτές.

1.5.4. Συμβατότητα και ενδεχόμενη συνέργεια με άλλα κατάλληλα μέσα

Η πρόταση είναι απολύτως συνεπής και συμβατή με τις ισχύουσες πολιτικές της Ένωσης. Συμπληρώνει τους μηχανισμούς αγωγών παραλείψεως και επανόρθωσης που διατίθενται σε τομεακά μέσα μέσω της θέσπισης συγκεκριμένου μηχανισμού

αντιπροσωπευτικής αγωγής, εάν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών έχουν ζημιωθεί ή ενδέχεται να ζημιωθούν. Η καλύτερη επιβολή των ενωσιακών νομικών πράξεων που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής θα υποστηρίξει ιδίως τις στρατηγικές της ενιαίας ψηφιακής αγοράς, της ένωσης κεφαλαιαγορών, της ενεργειακής ένωσης και της κυκλικής οικονομίας.

1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικές επιπτώσεις

☐ Πρόταση/πρωτοβουλία περιορισμένης διάρκειας

- ☐ Πρόταση/Πρωτοβουλία με ισχύ από την [HH/MM]EEEE μέχρι την [HH/MM]EEEE
- ☐ Δημοσιονομικές επιπτώσεις από το EEEE μέχρι το EEEE

X Πρόταση/πρωτοβουλία απεριόριστης διάρκειας

- Περίοδος σταδιακής εφαρμογής από το EEEE έως το EEEE
- και στη συνέχεια πλήρης εφαρμογή.

1.7. Προβλεπόμενος/-οι τρόπος/-οι διαχείρισης³⁶

X Άμεση διαχείριση από την Επιτροπή

- X από τις υπηρεσίες της, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού της στις αντιπροσωπείες της Ένωσης·
- ☐ από τους εκτελεστικούς οργανισμούς

☐ Επιμερισμένη διαχείριση με τα κράτη μέλη

☐ Έμμεση διαχείριση με ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης του προϋπολογισμού:

- ☐ σε τρίτες χώρες ή οργανισμούς που αυτές έχουν ορίσει·
- ☐ σε διεθνείς οργανισμούς και τις οργανώσεις τους (να προσδιοριστούν)·
- ☐ στην ΕΤΕπ και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων·
- ☐ στους οργανισμούς που αναφέρονται στα άρθρα 208 και 209 του δημοσιονομικού κανονισμού·
- ☐ σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου·
- ☐ σε οργανισμούς που διέπονται από ιδιωτικό δίκαιο και έχουν αποστολή δημόσιας υπηρεσίας, στον βαθμό που παρέχουν επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις·
- ☐ σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους, στους οποίους έχει ανατεθεί η εκτέλεση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και οι οποίοι προσφέρουν επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις·
- ☐ σε πρόσωπα επιφορτισμένα με την εκτέλεση συγκεκριμένων δράσεων στην ΚΕΠΠΑ βάσει του τίτλου V της ΣΕΕ και τα οποία προσδιορίζονται στην αντίστοιχη βασική πράξη.

³⁶

Οι λεπτομέρειες σχετικά με τους τρόπους διαχείρισης, καθώς και οι παραπομπές στον δημοσιονομικό κανονισμό είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html BudgWeb:

- *Αν αναφέρονται περισσότεροι του ενός τρόποι διαχείρισης, να διευκρινιστούν στο τμήμα «Παρατηρήσεις».*

Παρατηρήσεις

Τόσο τα κράτη μέλη όσο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να υποστηρίζουν και να διευκολύνουν τη συνεργασία και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των νομιμοποιούμενων φορέων (άρθρο 15 παράγραφος 3 της πρότασης).

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

Να προσδιοριστούν η συχνότητα και οι όροι

Το άρθρο 18 (Παρακολούθηση και αξιολόγηση) απαιτεί από την Επιτροπή να διενεργήσει αξιολόγηση το νωρίτερο 5 χρόνια από την έναρξη της ισχύος. Η Επιτροπή θα καταρτίσει λεπτομερές πρόγραμμα για την παρακολούθηση των εκροών, των αποτελεσμάτων και των συνεπειών της παρούσας οδηγίας, τους δείκτες και τη συχνότητα συλλογής δεδομένων. Ο ρόλος των κρατών μελών κατά την εργασία αυτή θα συνίσταται ιδίως στην παροχή των σχετικών στατιστικών πληροφοριών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 18.

Τα παραδείγματα δεικτών που αναφέρονται στον τομέα 1.4.4 του παρόντος δημοσιονομικού δελτίου μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξη της αξιολόγησης.

Όσον αφορά την παρακολούθηση των όποιων χρηματοοικονομικών δαπανών, ισχύει ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» για την περίοδο 2014-2020.

2.2. Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Κίνδυνοι που έχουν εντοπιστεί

Δεν εντοπίστηκαν κίνδυνοι

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με το σύστημα εσωτερικού ελέγχου που έχει καθοριστεί

Άνευ αντικειμένου

2.2.3. Εκτιμώμενο κόστος και όφελος των ελέγχων και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος

Άνευ αντικειμένου

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

Να προσδιοριστούν τα ισχύοντα ή τα προβλεπόμενα μέτρα πρόληψης και προστασίας

Επιπλέον της εφαρμογής του δημοσιονομικού κανονισμού για την πρόληψη της απάτης και των παρατυπιών, θα διενεργηθεί ποιοτικός έλεγχος και επαλήθευση των υποβληθέντων δεδομένων, με σκοπό να αντιμετωπιστούν οποιαδήποτε κενά ή παρατυπίες.

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

3.1. Τομέας/-είς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται

- Υφιστάμενες γραμμές του προϋπολογισμού

Κατά σειρά τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμών του προϋπολογισμού.

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός 3. Ασφάλεια και ιθαγένεια	ΔΠ / ΜΔΠ ³⁷	χωρών ΕΖΕΣ ³⁸	υποψήφιων για ένταξη χωρών ³⁹	τρίτων χωρών	κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 2 στοιχείο β) του δημοσιονομικού κανονισμού
	33 02 01	ΜΔΠ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

- Νέες γραμμές του προϋπολογισμού, των οποίων έχει ζητηθεί η δημιουργία — Άνευ αντικειμένου

Κατά σειρά τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμών του προϋπολογισμού.

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός [Τομέας.....]	ΔΠ / ΜΔΠ	χωρών ΕΖΕΣ	υποψήφιων για ένταξη χωρών	τρίτων χωρών	κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 2 στοιχείο β) του δημοσιονομικού κανονισμού

³⁷ ΔΠ = Διαχωριζόμενες πιστώσεις / ΜΔΠ = Μη διαχωριζόμενες πιστώσεις.

³⁸ ΕΖΕΣ: Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών.

³⁹ Υποψήφιες χώρες και, κατά περίπτωση, δυνάμει υποψήφιες για ένταξη χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

3.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις δαπάνες

3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις δαπάνες

σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαίσιου	3	Ασφάλεια και ιθαγένεια
---	----------	-------------------------------

ΓΔ JUST			Έτος 2019	Έτος 2020	Έτος 2021	Έτος 2022	Έτος 2023	Έτος 2024	ΣΥΝΟΛΟ
• Επιχειρησιακές πιστώσεις									
Αριθμός γραμμής του προϋπολογισμού 33 02 01	Δεσμεύσεις	(1)	0,700						0,700
	Πληρωμές	(2)	0,560						0,560
Αριθμός γραμμής του προϋπολογισμού	Δεσμεύσεις	(1α)							
	Πληρωμές	(2α)							
Πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενες από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων ⁴⁰									
Αριθμός γραμμής του προϋπολογισμού 33.01 04 01		(3)	0,125	0,125					0,250
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων για τη ΓΔ JUST (στο πλαίσιο του προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια»)	Δεσμεύσεις	=1+1α +3	0,825	0,125					0,950
	Πληρωμές	=2+2α +3	0,685	0,125					0,810

⁴⁰ Τεχνική και/ή διοικητική βοήθεια και δαπάνες στήριξης της εφαρμογής προγραμμάτων και/ή δράσεων της ΕΕ (πρώην γραμμές «ΒΑ»), έμμεση έρευνα, άμεση έρευνα.

• ΣΥΝΟΛΟ επιχειρησιακών πιστώσεων	Δεσμεύσεις	(4)	0,700							0,700
	Πληρωμές	(5)	0,560							0,560
• ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων		(6)	0,125	0,125						0,250
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 3. Ασφάλεια και ιθαγένεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Δεσμεύσεις	=4+ 6	0,825	0,125						0,950
	Πληρωμές	=5+ 6	0,685	0,125						0,810

Αν η πρόταση/πρωτοβουλία επηρεάζει περισσότερους του ενός τομείς:

• ΣΥΝΟΛΟ επιχειρησιακών πιστώσεων	Δεσμεύσεις	(4)								
	Πληρωμές	(5)								
• ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων		(6)								
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 4 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (Ποσό αναφοράς)	Δεσμεύσεις	=4+ 6								
	Πληρωμές	=5+ 6								

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	5	«Διοικητικές δαπάνες»
---	----------	-----------------------

σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

		Έτος 2019	Έτος 2020	Έτος 2021	Έτος 2022	Έτος 2023	Έτος 2024	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΔ: JUST								
• Ανθρώπινοι πόροι		0,143	0,143					0,286
• Άλλες διοικητικές δαπάνες								
ΣΥΝΟΛΟ ΓΔ JUST		0,143	0,143					0,286

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	(Σύνολο αναλήψεων υποχρεώσεων= Σύνολο πληρωμών)	0,143	0,143					0,286
---	---	--------------	--------------	--	--	--	--	--------------

σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

		Έτος 2019	Έτος 2020	Έτος 2021	Έτος 2022	Έτος 2023	Έτος 2024	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Δεσμεύσεις	0,968	0,268					1,236
	Πληρωμές	0,828	0,268					1,096

3.2.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις επιχειρησιακές πιστώσεις

- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων
- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων, όπως εξηγείται κατωτέρω:

Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

Να προσδιοριστούν οι στόχοι και τα αποτελέσματα ↓			Έτος 2019		Έτος 2020		Έτος 2021		Έτος 2022		Έτος 2023		Έτος 2024		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ															
	Είδος	Μέσο κόστος	Αριθμός	Κόστος	Αριθμός	Κόστος	Αριθμός	Κόστος	Αριθμός	Κόστος	Αριθμός	Κόστος	Αριθμός	Κόστος	Συνολικός αριθμός	Συνολικό κόστος
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 1			Συνέχιση και επέκταση των μέτρων εκπαίδευσης και συνεργασίας για μεγαλύτερο αριθμό νομιμοποιούμενων φορέων σε ολόκληρη την ΕΕ, προκειμένου να αυξηθεί η χρήση των αντιπροσωπευτικών αγωγών με διασυνοριακές επιπτώσεις													
- Αποτέλεσμα - Αμοιβαία μάθηση και συνεργασία (εκδηλώσεις, πλατφόρμα ηλεκτρονικής ανταλλαγής, μέσα εξ αποστάσεως επικοινωνίας)			2	0,825	1	0,125									3	0,950
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 1			2	0.825	1	0.125									3	0.950

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 2 ...

Μείωση του αριθμού των παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου που επηρεάζουν τα συλλογικά συμφέροντα των

			καταναλωτών και, συνεπώς, βελτίωση της συμμόρφωσης και εξάλειψη των ζημιών που υφίστανται οι καταναλωτές.														
- Αποτέλεσμα Εργασίες ανάλυσης - συλλογή δεδομένων και στατιστικών																0	0
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 2																	0
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ			2	0,825	1	0,125										3	0,950

3.2.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα

3.2.3.1. Συνοπτική παρουσίαση

- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα
- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα, όπως εξηγείται κατωτέρω:

σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

	Έτος 2019	Έτος 2020	Έτος 2021	Έτος 2022	Έτος 2023	Έτος 2024	ΣΥΝΟΛΟ
--	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	--------

TOMEA 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου							
Ανθρώπινοι πόροι	0,143	0,143					0,286
Άλλες διοικητικές δαπάνες							
Μερικό σύνολο για τον TOMEA 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	0,143	0,143					0,286

Εκτός του TOMEA 5⁴¹ του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου							
Ανθρώπινοι πόροι							
Άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα (1 intra muros)	0,125	0,125					0,250
Μερικό σύνολο εκτός του TOMEA 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	0,125	0,125					0,250

ΣΥΝΟΛΟ	0,268	0,268					0,536
---------------	--------------	--------------	--	--	--	--	--------------

Οι απαιτούμενες πιστώσεις για ανθρώπινους πόρους και άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα θα καλυφθούν από τις πιστώσεις της ΓΔ που έχουν ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχουν ανακατανεμηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ και οι οποίες θα συμπληρωθούν, κατά περίπτωση, με πρόσθετα κονδύλια που ενδέχεται να χορηγηθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

⁴¹ Τεχνική και/ή διοικητική βοήθεια και δαπάνες στήριξης της εφαρμογής προγραμμάτων και/ή δράσεων της ΕΕ (πρώην γραμμές «ΒΑ»), έμμεση έρευνα, άμεση έρευνα.

3.2.3.2. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους

- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων.
- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων, όπως εξηγείται κατωτέρω:

Εκτίμηση η οποία πρέπει να εκφράζεται σε μονάδες ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης

	Έτος 2019	Έτος 2020	Έτος 2021	Έτος 2022	Έτος 2023	Έτος 2024
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)						
33. 01 01 01 (έδρα και αντιπροσωπείες της Επιτροπής)	1	1				
XX 01 01 02 (αντιπροσωπείες της Ένωσης)						
XX 01 05 01 (έμμεση έρευνα)						
10 01 05 01 (άμεση έρευνα)						
• Εξωτερικό προσωπικό (σε μονάδα ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης: ΠΠΑ) ⁴²						
33. 01 02 01 (AC, END, INT από το «συνολικό κονδύλιο»)						
XX 01 02 02 (AC, AL, END, INT και JED σε αντιπροσωπείες της ΕΕ)						
XX 01 04 εε ⁴³	-στην έδρα					
	-σε αντιπροσωπείες της Ένωσης					
XX 01 05 02 (AC, END, INT - έμμεση έρευνα)						
10 01 05 02 (AC, END, INT - άμεση έρευνα)						
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)						
ΣΥΝΟΛΟ	1	1				

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους θα καλυφθούν από το προσωπικό της ΓΔ που έχει ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχει ανακαταταχισθεί στο εσωτερικό της ΓΔ και το οποίο θα συμπληρωθεί, εάν χρειαστεί, από πρόσθετους πόρους που μπορεί να διατεθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

Περιγραφή των προς εκτέλεση καθηκόντων:

Μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι	Για την προκήρυξη της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και τον συντονισμό της πρωτοβουλίας
Εξωτερικό προσωπικό	

⁴² AC = Συμβασιούχος υπάλληλος· AL = Τοπικός υπάλληλος· END = Αποσπασμένος εθνικός εμπειρογνώμονας· INT = Προσωρινό προσωπικό· JED = Νέος εμπειρογνώμονας σε αντιπροσωπεία της ΕΕ.

⁴³ Επιμέρους ανώτατο όριο εξωτερικού προσωπικού που καλύπτεται από επιχειρησιακές πιστώσεις (πρώην γραμμές «ΒΑ»).

3.2.4. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία είναι συμβατή με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.
- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία απαιτεί αναπρογραμματισμό του σχετικού τομέα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Να εξηγηθεί ο απαιτούμενος αναπρογραμματισμός, με προσδιορισμό των σχετικών γραμμών του προϋπολογισμού και των αντίστοιχων ποσών.

- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία απαιτεί τη χρησιμοποίηση του μηχανισμού ευελιξίας ή την αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Να εξηγηθούν οι απαιτούμενες ενέργειες και να προσδιοριστούν οι σχετικοί τομείς και γραμμές του προϋπολογισμού, καθώς και τα αντίστοιχα ποσά.

3.2.5. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση

- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν προβλέπει συγχρηματοδότηση από τρίτους.
- Η πρόταση/πρωτοβουλία προβλέπει τη συγχρηματοδότηση που εκτιμάται παρακάτω:

Πιστώσεις σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

	Έτος N	Έτος N+1	Έτος N+2	Έτος N+3	Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να φαίνεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)			Σύνολο
Να προσδιοριστεί ο φορέας συγχρηματοδότησης								
ΣΥΝΟΛΟ συγχρηματοδοτούμενων πιστώσεων								

3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στα έσοδα.
- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία έχει τις δημοσιονομικές επιπτώσεις που περιγράφονται κατωτέρω:
 - ☐ στους ιδίους πόρους
 - ☐ στα διάφορα έσοδα

σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

Γραμμή εσόδων του προϋπολογισμού:	Διαθέσιμες πιστώσεις για το τρέχον οικονομικό έτος	Επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας ⁴⁴						
		Έτος N	Έτος N+1	Έτος N+2	Έτος N+3	Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να φαίνεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)		
Άρθρο								

Ως προς τα διάφορα έσοδα «για ειδικό προορισμό», να προσδιοριστούν οι γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται.

--

Να προσδιοριστεί η μέθοδος υπολογισμού των επιπτώσεων στα έσοδα.

--

⁴⁴

Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (δασμούς, εισφορές ζάχαρης), τα αναγραφόμενα ποσά πρέπει να είναι καθαρά ποσά, δηλ. τα ακαθάριστα ποσά μετά την αφαίρεση του 25 % για έξοδα είσπραξης.